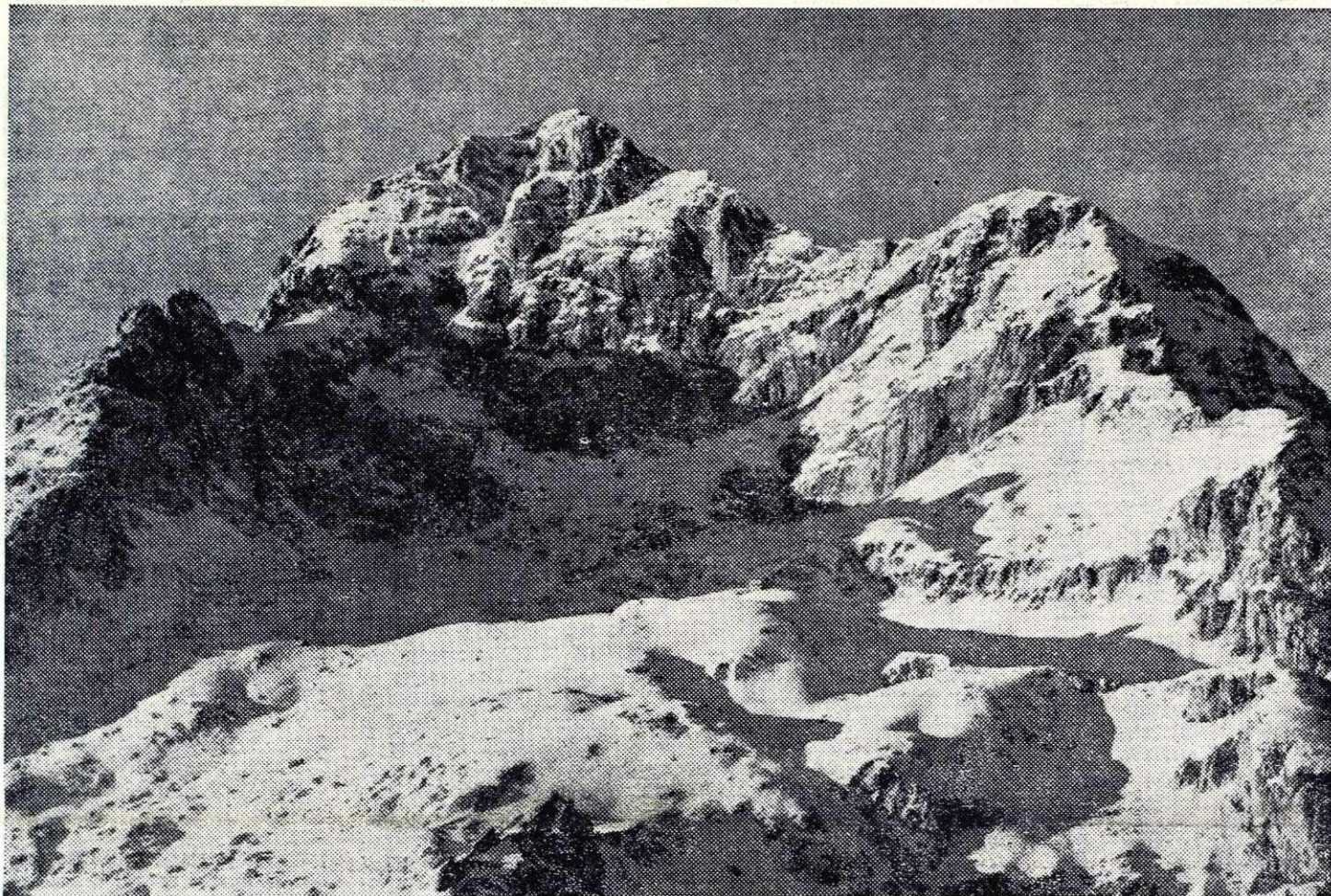

Jesenice, 25. septembra 1970

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Jož Varj — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice, Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Minulo soboto in nedeljo, je 360 slovenskih železarjev stopilo na vrh Triglava — preberite reportažo na zadnji strani

Razprava člana IS SRS inž. Ivana Zupana na seji DS ZPSŽ

Kar razdruženi nismo uspeli reševati, poskušajmo reševati združeni

Na 5. seji delavskega sveta združenega podjetja Slovenske železarne, dne 15. septembra, je v razpravi sodeloval tudi član republiškega izvršnega sveta dipl. inž. Ivan Zupan. Iz njegove razprave citiramo in povzemamo najvažnejše misli.

Na današnji seji, ki je hkrati prva obletnica, ko ste se slovenski železarji izrekli za skupno pot, moram izreči tudi določeno priznanje. V republiki je vedno, pri vsaki integraciji navzoče tudi vprašanje, ali se bo novo vodstvo znašlo, ali bo znalo poiskati oblike in metode dela, ki v razdruženih gospodarskih organizacijah niso bile zajete, ali bi šlo po stari poti, poti nasprotij, nezaupanja, borbe za pristojnosti, delitve funkcij itd. Moram reči, da nas kljub temu, da se je formiranje vaše direktije zavleklo bolj kot je bilo zaželeno, preveča misel, da ste ubrali pravo pot. Da je ta druga pot tista, ki ustreza načelu: kar razdruženi nismo uspeli reševati, poskušajmo reševati združeni in kar vsak za sebe nismo uspeli učinkovito reševati, poskušajmo združeni učinkovitejše nastopati. V tej smeri zaslužite določeno priznanje in to predvsem za

to, da bi tako delali tudi v bodoče.

Kakšno pot ubrati v slovenskem železarstvu

Nekaj besed o srednjeročnem načrtu, ki je pred vami. Ta program je relativno skromen, ker ste omejeni s sredstvi in ker ste še v tej skromnosti vezani na to, da iščete podporo republike za realizacijo tega programa. To pa so tudi grenka dejstva. Nobena skrivnost ni, če ponovim, že večkrat poudarjeno misel, da če danes Slovenija ne bi imela železarstva, pri tem mislim na primarno, črno predelavo, potem danes ne bi o tem razmišljali. In če Slovenija ne bi imela elektronske industrije, bi danes z vso ihto razmišljali kako jo zasnovati. To je nekaj dejstev, ki izhajajo iz naše determi-

nante, iz naše relativne majhnosti, oddaljenosti od surovin in na drugi strani nekaj dejstev, da so bile lokacije naših podjetij zgodovinsko sicer utemeljene in da smo to podedovali ter končno tudi to, da je bilo v povojnem obdobju le premalo usklajenosti v tej panogi.

Slovenski železarji greste v nadaljnji razvoj z nekimi določenimi koncepti. Današnja seja kaže, da ste z razpravo o tem šele začeli in da bo treba še veliko govora okrog tega. O tem bo potrebno še mnogo besed, da se posamezna nezaupanja ali hotenja po

(Nadaljevanje na 10. str.)

Rekonstrukcija plavža I v predvidenem roku

Dnevi teko in za nami je že 26 dni rekonstrukcije in rednega popravila plavža. Za nami je tudi najvažnejše in največje delo rekonstrukcije: demontaža starega in vgraditev novega plašča talilnika z osmimi šobnimi kapelami in dvema žilernikom ter sedla do nosilnega obroča jaška, demontaža šestih nosilnih stebrov, vgraditev novega temeljnega obroča s štirimi novimi stebri jaška, tako da bo v soboto 26. t. m. že lahko pričela »Vatrostalna« Zenica s predčasno obzidavo talilnika s karbonsko opeko, ki jo je v dogovorjenem roku dobavila f. Didier. Ker bo območje hladilnikov trebuha plavža iz karbonske obzidave zapolnjeno z ognjevarnim betonom, ne bo možna istočasna deljena obzidava celotnega plavža, jašek s šamotno opeko in talilnik s karbonsko opeko. To bo verjetno podaljšalo predvideni rok obzidave, zato bo »Vatrostalna« Zenica morala krepko prijeti za delo, da bo rekonstrukcija plavža izvršena do predvidenega roka.

Dela na mehanskem delu rekonstrukcije in popravila plavža potekajo kljub mnogim težavam, glede na prilaganje stare in nove opreme, dosedaj z manjšimi spremembami po programu. Zastoj je nastal le pri obzidavi cevovoda vročega zraka — Ø 1400 mm. ker je f. Plibrico za pet dni zakasnila z dobavo izolacijske mase in obesnih sider. Tudi tu bo morala »Va-

(Nadaljevanje na 6. str.)

Oblikovanje cen za izdelke črne in neželezne metalurgije

Najbrž se doslej še nobeden akt ni tako dolgo rojeval, kakor se je odlok o odločanju oziroma oblikovanju prodajnih cen za valjane in vlečene jeklene izdelke in določene izdelke iz neželeznih kovin ter izdelke na podlagi predelave neželeznih kovin po ustreznih cenah za te izdelke na zunanjem trgu. Tak odlok je namreč po skoraj dveletnih zahtevah, dne 9. septembra sprejel zvezni izvršni svet z veljavnostjo 18. septembra.

Po omenjenem odloku »o določitvi maksimalnih cen za izdelke črne metalurgije in neželezne metalurgije«, zvezni zavod za cene določa cene v skladu z merili, ki jih je v smernicah določil zvezni iz-

vršni svet. Na podlagi teh smernic, proizvodne delovne organizacije oblikujejo svoje cene na osnovi ustreznih cen na svetovnem trgu in o tem obveščajo zainteresirane delovne organizacije. V našem

podjetju zajema odlok valjarne in vlečene jeklene izdelke, za katere so bile cene zakovane od reforme sem.

Kljub izrednim podražitvam metalurških surovin, energije, prevozov in drugih uslug, je bila cena za omenjene izdelke šele lani dvakrat korigirana (prvič za 5, drugič za 3%), kljub temu pa so ostajali še veliki disproporci, ki so jih povzročale

(Nadalj. na 3. str.)

Zanemarjanje varstva pri delu je neposlovno in neracionalno

V političnih ciljih in nalogah, ki so jih slovenski sindikati sprejeli na svoji konferenci junija letos, si sindikati zastavljajo tudi »za nalogo skrb za dosledno varstvo pri delu, za izpopolnjevanje tehnično-varstvenih in drugih delovnih razmer in takšno organizacijo zdravstvene službe, ki bo v celoti prilagojena novim zahtevam delovnega procesa.« Pri tem ugotavljajo, da je »zanemarjanje varstva pri delu (od pomanjkljivih zaščitnih naprav, do nezadostnih napotkov delavcem, kako se mora sam ščititi) neposlovno in neracionalno, obenem pa vzrok nezadovoljivega človekovega položaja glede na socialno varnost.« Kako je s stanjem in problemi varstva pri delu v SRS, si oglejmo nekatere značilnosti v poročilu republiškega inšpektorata dela za leto 1969.

Teden boja proti TBC

Letošnji »TEDEN BOJA PROTI TUBERKULOZI« poteka od 20. 9. do 27. 9. Kakšne so naloge organizacije Rdečega križa so nam vsem že več ali manj znane. Prav pa je če spregovorimo kako je s tuberkulozo pri nas v Jugoslaviji, Sloveniji in v občini Jesenice in kaj je bilo doseženo z letošnjem fluorografiranjem v mesecu maju.

Tuberkuloza je še vedno družbeni problem. Še leta 1965 je za tuberkulozo umrlo v Jugoslaviji 5.000 ljudi, to je na vsakih 100.000 26 ljudi. Po posameznih republikah je bila umrljivost sledeča: V Bosni in Hercegovini 29, v Srbiji 23, Makedoniji 22, Hrvaški 26, Črni gori 11 in v Sloveniji 13 na 100.000 prebivalcev.

Veliko umrje novorojenčkov razen v Sloveniji, kjer za tuberkulozo ne umre noben novorojenček več. Manjša je umrljivost otrok v letih obveznega šolanja, vse večja pa med starejšimi ljudmi, zlasti tistimi, ki so prekorčili 60. leto starosti. Večja je tudi umrljivost med kmečkim prebivalstvom kakor med delavci in uslužbenci. Naša država je v Evropi še vedno med tistimi, v katerih umira za tuberkulozo največ ljudi.

Velika umrljivost za tuberkulozo danes pomeni do-cela nepotrebne žrtve, ki jih ni moč opravičiti. Saj danes umirajo za nje samo tisti, ki se niso zdravili pravilno ali pa se niti niso hoteli zdraviti. Tudi število novih bolnikov nam marsikaj pove. Pričakovali bi, da se z umrljivostjo vred manjša tudi letni prirastek novih tuberkuloznih bolnikov, pa na žalost ni tako. Boljše je edino pri nas v Sloveniji. Zanimivo je, da je novo odkritih bolnikov več med moškimi. Glede na starost pa najpogostejše obolevajo osebe med 30. in 60. letom, torej še v dobi produktivnosti. Po vsem tem lahko pričakujemo, da bo z manjšim obolenjem mladih ljudi, tuberkuloza že v bližnji prihodnosti bolezen in problem starejših, kot vidimo v Sloveniji že danes.

Kakšno je stanje tuberkuloze v naši občini in rezultat fluorografiranja v mesecu maju 1970, pa nam povedo sledeči podatki:

	oseb
Fluorografiranih je bilo	15.159
Vabilu se ni odzvalo	434
Od fluorografiranih je bilo dodatno	
v dispanzerju pregledanih	800
Naknadno pregledno slikanih	400
Se enkrat globinsko slikanih	100
Na EKG poslanih	50
Odkritega raka na pljučih	6
Pljučne fibroze (tako zvane Boeckove bolezni)	4

Veliko je bilo odkritega kroničnega bronhitisa. Če torej primerjamo stanje tuberkuloze v občini zadnjih dveh let je stanje sledeče:

	v letu 1969	v letu 1970
Na novo odkritih obolenj	25	11
od tega odkritih na dispanzerju	19	9
od tega na fluorografiji	6	2

Zgoraj navedene številke nam povedo, da je pregled nad prebivalci naše dispanzerske službe v občini več kod zadovoljiv, saj fluorografiranje ni odkrilo več bolnikov kot jih odkrije naša dispanzerska služba.

Na vprašanje predstojnika dispanzerja zdravstvene doma Jesenice dr. Bartlu Keržanu, ali je padec tuberkuloze plod dela zdravstvene, socialne in patronažne službe je dejal: padec števila bolnikov tuberkuloze je predvsem uspeh moderne antibiotične terapije, ki je spodrinila popolnoma zdravljenje s pnevmotoraksom, ki za bolnika ni bilo prijetno niti lahko zdravljenje. Da pa bi bolezen še bolj zmanjšali je potrebno, da so ljudje čim bolj zdravstveno razgledani, vzgojeni in morajo imeti vsi pravilen in pozitiven odnos do naših prizadevanj za izključitev te bolezni. Kljub splošni fluorografiji priporočamo občanom, da se ob najmanjših znakih bolezni (kašelj, zlasti če je primešan gnoj ali celo kri) javijo v pljučnem dispanzerju, da se čim prej odkrije pravo bolezen. Važno je to zlasti pri pljučnem raku pa tudi pri kroničnem bronhitisu ali naduhi.

Primerjanje podatkov za leto 1969 s podatki o številu nesreč pri delu v letu 1968 kaže, da je skupno število nesreč v rahlem porastu. V družbenem sektorju je bilo leta 1968 41.498 nesreč, pri zasebnih delodajalcih pa 495, lahko kasneje pa se je število dvignilo v družbenem sektorju na 44.104 in pri zasebnih delodajalcih pa je rahlo upadlo na 489 nesreč. Seveda pa moramo porast števila nesreč obravnavati tudi v povezavi s porastom števila aktivnih zavarovancev, obsegom proizvodnje in storilnosti, če si hočemo ustvariti objektivno sliko stanja. Po statističnih podatkih se je namreč v letu 1969 v primerjavi s predhodnim letom povečalo število aktivnih zavarovancev za 4,04 %, obseg proizvodnje za 14,1 %, storilnost za 9,7 %, število nesreč pri delu pa za 6,1 %. Čeprav je porast števila zavarovancev po spolu sorazmeren, je porast števila nesreč v letu 1969 nasproti 1968 za ženske 10,79 %, za moške pa 5,26 %.

Po vrsti dejavnosti je porast nesreč pri delu v letu 1969 nasproti 1968: v kemični industriji za 27,4 %, elektroindustriji 19,4 %, grafični industriji 17,0 %, kovinski industriji 15,0 %, črni metalurgiji 13,9 %, trgovini in gostinstvu 12,0 itd. Zmanjšanje nesreč pa so v letu 1969 nasproti letu 1968 zabeležili v gozdarstvu za 18,2 %, kmetijstvu in ribištvo 9,2 % itd.

V vseh dejavnostih se je v letu 1969 na 1000 zavarovancev pripetilo 76,1 nesreča, leto prej pa 74,5 nesreč. Največji porast nesreč pri delu na 1000 zavarovancev v letu 1969 so zabeležili v proizvodnji in predelavi premoga — 13,3, črni metalurgiji 12,2, barvni metalurgiji 9,9 itd. nesreč več, kakor v letu 1968. Število nesreč na 1000 zavarovancev pa se je lani znižalo v gozdarstvu za 4,2, v proizvodnji in distribuciji električne energije za 3,3, kmetijstvu za 2 nesreč manj itd.

Analize kažejo, da je prišlo do porasta nesreč iz raznih vzrokov. Iz poročila je razvidno, da sodi med poglavitne vzroke nepoučenost ali pomanjkanje poučenosti ponesrečencev o varstvu pri delu. V mnogih organizacijah opravljajo poučevanje iz varstva pri delu bolj formalno, ne da bi se poglobili ali delavci obvladali varstvo pri delu, mnogokje pa smatrajo poučevanje iz varstva pri delu kot enkratno nalogo ne pa kot stalno nalogo, kot sestavni del delovnega procesa. Pri tem pa ni mogoče prezreti tudi prizadevanj delovnih organizacij pri poučevanju, ker bi sicer bila verjetno situacija še slabša. Številne nesreče so se pripetile novim delavcem, kar narekuje še večjo skrb pri razporejanju na delovna mesta in trajno poučevanje o varstvu pri delu.

Naslednji vzrok, ugotavlja poročilo, je v nekaterih primerih v povečanem delovnem

ritmu., ravno tako pa je forsiran način dela v nekaterih delovnih organizacijah oziroma delovnih mestih tudi spremljevalec za povečano nevarnost za nesreče pri delu. Na povečanje nesreč pri delu ponekod vpliva tudi spreminjeni tehnološki postopek ter v določenih primerih obdobje priučevanja in prilagajanja na nove stroje in naprave ob večjih rekonstrukcijah ali ukinjanju starih in uvajanju novih naprav. Poročilo pa omenja tudi, da je v določenih primerih tudi pomanjkljiva organizacija dela privedla do nesreče. Seveda pa se je določeno število nesreč pri delu pripetilo tudi zaradi malomarnosti, nediscipline, neuporabe varnostnih naprav in osebnih zaščitnih sredstev pa tudi zaradi svojevoljnega načina dela ponesrečenih oseb.

Po podatkih republiškega zavoda za socialno zavarovanje o smrtnih nesrečah razberemo, da je bilo v letu 1969 občutno znižanje števila teh nesreč nasproti letu 1968 in sicer za 19 primerov. Tako je bilo v Sloveniji v letu 1968 86 smrtnih nesreč, v letu 1969 pa 67 ali 22,1 % smrtnih nesreč manj kot leto prej.

V industrijski dejavnosti je bilo največ smrtnih nesreč v kovinski industriji in sicer 5, rudarstvu 4, po dve nesreči sta se pripetili v črni in barvni metalurgiji ter elektroindustriji in lesni industriji. Po ena smrtna nesreča pa v industriji gradbenega materiala in živilski industriji. V železniškem prometu je bilo lani 9 smrtnih nesreč, v ostalih vrstah prometa pa 10 smrtnih nesreč. Analiza zunanjih vzrokov smrtnih nesreč kaže, da je bilo lani od skupnega števila smrtnih nesreč 39 primerov ali 58,2 % na delu, 28 primerov nesreč ali 41,8 % se je zgodilo na poti na delo ali z dela ter na službenem potovanju.

Analiza smrtnih nesreč po vzrokih nastanka kaže, da je največji vzrok v tem, ker delavci niso poznali nevarnosti ali ker niso bili dovolj poučeni o nevarnosti zaradi naglice pri delu in podcenjevanju nevarnosti oziroma kršitve predpisov o varstvu pri delu, kar je zahtevalo 18 smrtnih nesreč. Per smrtnih nesreč se je pripetilo zaradi motnje v normalnem tehnološkem procesu. Dve smrtni nesreči pa sta se zgodili ker delovišče ni bilo pravilno urejeno, zaradi nesmotrnega načina dela, neustreznih transportnih poti, slabe organizacije dela, pomanjkljivega nadzora nad delom in zaradi preutrujenosti med delom. Pri treh smrtnih nesrečah so ugotovili: da ni bilo varnostne naprave, nerazsvetljeno delovišče in zaradi srčne bolezni.

Analiza smrtnih nesreč glede na materialne povzročitelje kaže, da so bili najpogostejši povzročitelji kar v 52 primerih razna transportna sredstva (osebni avtomobili in mopedi, železniška vozila.

tovorni avtomobili, traktorji, mehanski žerjav, žičnica, rudarski voziček in žerjav). Nadaljni povzročitelji so bili: električni tok, razni zruški in neustrezna uporaba delovnega orodja.

Po obliki smrtnih nesreč pa analiza kaže, da je bilo kar 38 nesreč zaradi trčenja s premičnimi predmeti, osem nesreč se je pripetilo zaradi padca z višine, štiri osebe je ubil električni tok, štiri osebe so umrle ker so bile stisnjene med premičnim in nepremičnim predmetom, tri smrtni nesreče so se pripetile zaradi padca predmetov na zaposlene osebe, dve osebi sta umrli zaradi dotika z žgočimi snovmi in zruškov itd.

Analiza vzrokov nastanka nesreč za leto 1968 kaže, da je kar pri 73,0 % primerov botroval osebni faktor (nesmotrn ali nezanesljiv način dela) — 38,7 % nepoznavanja nevarnosti, nepoučenost, naglica pri delu, nediscipliniranost ipd. — 26,1 %, slaba organizacija dela — 6,0 %, pomanjkanje primernih poklicnih izkušenj — 1,0 %, preutrujenost, akutne in kronične bolezni — 1,2 %, faktor okolice v 25,1 % primerih in neopredeljeno ter neznano v 1,9 % primerih.

Primerjave z leti nazaj kažejo, da je udeležba osebnega faktorja v zadnjih treh letih skoraj nespremenjena, porastel pa je faktor delovnega okolja. Od leta 1966 do 1968 pa je zabeleženo znižanje odstotka nesreč zaradi nepoučenosti in nepoznavanja nevarnosti za 8,6 %, kar kaže na večjo prizadevnost delovnih organizacij. Porast nesreč za 6,4 % pa je zabeležen zaradi nesmotrnega in nezanesljivega načina dela, kar je nedvomno posledica stremjenja za čimboljšim učinkom, za 2,2 % pa je zabeležen porast nesreč zaradi slabe organizacije dela.

Po podatkih republiškega zavoda za socialno zavarovanje je razvidno, da je bilo v Sloveniji v letu 1969 nasproti letu 1968 število poklicnih bolezni nespremenjeno (1968 — 466, 1969 — 470). Večina poklicnih bolezni je v treh dejavnostih in sicer: v metalurgiji barvnih kovin — 193 primerov, v kovinski industriji — 77 primerov in kulturno — socialni dejavnosti — 67 primerov. Pogostnost poklicnih bolezni pa je v omenjenem obdobju v upadanju in sicer je bilo v letu 1968 na 10.000 zavarovancev 8,27 v letu 1969 pa 8,02 primerov poklicnih bolezni.

Podatki o odsotnosti z dela zaradi nesreč pri delu kažejo, da je bilo v letu 1967 — 17,3, v letu 1968 — 17,7 in v letu 1969 — 18,3 poprečno izgubljenih delovnih dni na eno nesrečo. Število izgubljenih dni zaradi poklicnih bolezni se je občutno zmanjšalo in sicer za 23,45 %.

(Povzetki iz Internih informacij, republiškega sveta sindikatov Slovenije — 41/VII — 9. 8. 1970)

Osební dohodki na seji predsedstva sindikata Železarne

V sredo, 16. septembra je bila v delavskem domu pri Jeleni 25. seja predsedstva TO OO sindikata Železarne. Na seji so najprej obravnavali program in delo sindikata združenega podjetja Slovenske železarne, se s programom strinjali in ga tudi potrdili. Zatem so obširneje razpravljali o problematiki osebnih dohodkov in sicer tistih, ki so nižji od 800, 850 in 900 N din. Vzporedno s tem so obravnavali tudi analizo oz. odnos osebnih dohodkov v tovarni med kvalifikacijami.

Sektor za ekonomiko podjetja — oddelek za nagrajevanje je pripravil analizo zaslužkov, ki jih omenjamo že v uvodu, zbrani podatki pa se nanašajo na mesece junij, julij in avgust. SEP je analizo posredoval tudi odboru za dohodek in sistem nagrajevanja. O tej problematiki so že prej razpravljali na občnem zboru sindikata Železarne, ki je v svojih zaključkih naročil tovarniškemu odboru, da analizira probleme nagrajevanja in fluktuacije. Za lažje razumevanje posredujejo nekaj podatkov, ki so jih zbrali na SEP. Iz podatkov je razvidno, da je bilo v naši tovarni v mesecu juliju 420 zaposlenih, ki so imeli manjše zaslužke od 900 N din, od tega 94 delavcev zaradi bolovanja 230 zaposlenih, ker so imeli zaradi predčasnega vstopa ali izstopa manj delovnih ur, nato sledijo tekači, pripravniki in mladinska brigada — teh je 54 in ob koncu še 69 zaposlenih, ki so imeli pri normalnih urah zaslužek izpod 900 N din.

Poglejmo, kakšen je položaj pri zaslužkih, ki so bili manjši od 850 din. Zaradi bolovanja je bilo v tovarni 69 takih primerov, nato 179 zaposlenih, ker so imeli manj ur, 43 brigadirjev, tekačev in pripravnikov in še 42 zaposlenih, ki so imeli pri normalnih urah manj kot 850 N din zaslužka.

Še delavci, ki so zaslužili manj kot 800 N din. Takih delavcev je bilo v juniju zaradi bolovanja 46, zaradi manjšega števila ur 169, tekačev, brigadirjev in pripravnikov je

bilo 42 in še 16 zaposlenih, ki so imeli pri normalnih urah manj kot 800 din osebnih dohodkov. Ob teh podatkih in na osnovi razprave na seji predsedstva, sindikalna organizacija priporoča odboru za plan in finance, da zadolži obratovodstva in posamezne službe, da analizirajo vse tiste delavce, ki so imeli manj kot 900 N din osebnih dohodkov. Ob tej analizi je treba upoštevati, če so posamezniki imeli manjše osebne dohodke zaradi bolovanja, fizične nesposobnosti, ker niso bili dovolj spretni, ali pa da je delovno mesto nepravilno ocenjeno oz. da je stroj slabo oskrbovan z vložkom. Dodatno k temu predsedstvo TO OS meni, da niso v tovarni prizadeali samo zaposleni, ki jih obravnava analiza, ampak tudi ostali resni bolniki v tovarni. Predsedstvo TO OS namreč predlaga kadrovskemu sektorju, da ugotovi, če pravilnik o nadomestilu osebnih dohodkov za bolovanje do 30 dni še predstavlja regulator za neopravičeno bolovanje. Predsedstvo tudi ugotavlja, da smo v zadnjem času s formiranjem zdravniške komisije dosegli znatno večje uspehe pri zmanjšanju bolezenske odsotnosti kot v prejšnjem obdobju samo z uporabo omenjenega pravilnika.

Sektor za ekonomiko podjetja je zbral tudi primerjalne podatke osebnih dohodkov za I. polletje lanskega in letošnjega leta. Iz podatkov, ki jih objavljamo so razvidna razmerja med posameznimi kvalifikacijami, in sicer:

	Leto 1969	I. polletje 1970	Indeks	Štev. os. junij 1970	%-ni sestav
NK	605.11	692.10	114.4	83	1.42
PK	883.76	865.35	109.2	773	13.23
KV	1.074.72	1.161.78	108.1	2.681	45.90
VK	1.260.44	1.385.60	109.9	1.164	19.93
delovod.	1.627.12	1.796.24	110.4	244	4.18
NS	903.50	980.47	108.5	146	2.50
S	1.183.00	1.289.86	109.0	355	6.08
V	1.597.55	1.754.10	109.8	176	3.01
VS	1.951.72	2.224.31	114.0	219	3.75
Povpr. žel.	1.133.04	1.257.80	111.0	5.841	100.00

Predsedstvo TO OO sindikata smatra, da podatki prikazani v naši tabeli pomenijo neugoden rezultat, saj prejema 45.9 % kvalificiranih delavcev oz. 2.681 ljudi 1161.78 N din osebnih dohodkov, kar je znatno nižje od poprečja Železarne, ki je v I. polletju znašalo 1257.80 N din. Predsedstvo tudi ugotavlja, da je visoko strokovni kader prejel z uvedeno stimulacijo osebne dohodke po indeksu 114, že omenjeni kvalificirani delavci pa le 108.1. Predsedstvo tudi podpira stališče odbora za dohodek in sistem

nagrajevanja ter mu predlaga, da čimprej na osnovi polletnega poslovnega poročila, ki obravnava to problematiko, le-to oceni, jo prouči skupaj z analizo o fluktuaciji v Železarni.

V drugem delu seje je predsedstvo TO OO sindikata obravnavalo tudi pismene in ustne pripombe sindikalnih odborov zaradi pisanja dopisov 1 do 5 dni, kar velja za obrate, ki še nimajo 42-urnega tednika. Predsedstvo naroča kadrovskemu sektorju, da s tem v zvezi posreduje ustrezno informacijo oz. pojasnilo na seji delavskega

sveta Železarne. Predsedstvo ugotavlja, da ob tako veliki fluktuaciji ter pomanjkanju delavcev v tovarni in pa zato, ker smo že ob koncu leta odobrene lestvice dopustov ne bi spreminjali. Obenem predsedstvo naroča, da je treba v prihodnjem letu dopuste uskladiti tudi z ostalimi tovarnami v združenem podjetju Slovenske železarne.

Oblikovanje cen za izdelke črne in nečrne...

(Nadalj. s 1. str.)

podražitve na našo proizvodnjo vezanih surovin in uslug, kot tudi disproporciji v odnosu na cene na zunanjem trgu.

Omenjeni odlok pravi, da delovne organizacije oblikujejo oziroma usklajajo cene vsakih šest mesecev s spremembami cen na zunanjem trgu, če se cene na zunanjem trgu v tem obdobju povečajo ali zmanjšajo več kot za 5 odstotkov. Cene pa se smejo spremeniti s sporazumevanjem med zainteresiranimi delovnimi organizacijami (proizvajalci in potrošniki — kupci) v skladu z določbami zakona o oblikovanju in družbeni kontroli cen.

Odlok o določanju maksimalnih cen, je bil sprejet veliko prepozno, to je v času ko že zaznavamo upadanje konjunktura tako na domačem, kot inozemskem trgu. Našo Železarno je ta zakasnitev ustreznega reagiranja pristojnih državnih organov še posebno prizadela, ker smo v državi eden od vodilnih proizvajalcev debele pločevine. Le-ta pa je v minulih dveh letih, to je v obdobju konjunktura doživela najvišjo stopnjo povpraševanja in skladno s tem že v lanskem letu najvišjo prodajno ceno na domačem in zunanem tržišču. Seveda pa se je zaradi zakovanih cen dohodek prelival drugam.

Prav gotovo pa pomeni odlok zveznega izvršnega sveta, da ima v bodoče izključno pravico pri določanju maksimalnih cen zvezni zavod za cene oziroma pravica prilaganja cen ustreznim cenam na svetovnem trgu, pomemben korak naprej na tem važnem področju ekonomike. Čeprav ta odlok oziroma mehanizem predstavlja izboljšanje trenutnega položaja v črni metalurgiji pa z njimi ne moremo in ne smemo biti dokončno zadovoljni. V novem mehanizmu namreč ni zapaden predloženi instrument Združenja jugoslovanskih železarn, po katerem bi tekoče usklajevali cene tudi glede na naraščanje oziroma gibanje cen reprovromateriala, energije, uslug itd. Ta element pa je za našo panogo izredno važen. Lahko se namreč zgodi, kar je praksa že velikokrat potrdila, da cene vlečenih in valjanih jeklenih izdelkov na primer narastejo za 7 %, medtem pa so se cene reprovromaterialu, energiji, prevozu ali podobno, dvignile še enkrat toliko ali celo več. Kajti popolnoma razumljivo je, da ima velika konjunktura finalnih izdelkov črne metalurgije

Na seji predsedstva je tekla beseda o invalidih, ki so se poškodovali na delovnih mestih v tovarni in so na rehabilitaciji ter ne prejema praktično nobenih osebnih dohodkov zaradi prepočasnega administrativnega reševanja socialnega zavarovanja. Predsedstvo TO OO sindikata bo posredovalo v posebnem pismu pristojnim forumom

problematiko in predlog, da vsa ta vprašanja perspektivno rešujejo. V ilustracijo naj povemo, da posamezni invalidi, ki so na rehabilitaciji ne prejema osebnih dohodkov tudi do 5 mesecev.

Izbrali so tudi kandidate za delavski svet stanovanjskega podjetja, predlog pa bodo posredovali delavskemu svetu Železarne v potrditev.

li avtomatično, skladno s položajem na tržišču.

Prav gotovo ta odlok tudi za naš delovni kolektiv pomeni korak naprej oziroma določeno izboljšanje, seveda s predpostavko, da se ponovno ne podražijo metalurške surovine, energija idr. Velik del predvidenega povišanja cen, je namreč že zavzet z dosežanimi povišanji cen, reprovromateriala, transporta, energije idr., ki je nastopilo v obdobju splošne konjunktura izdelkov črne metalurgije. Nove cene v naši železarni so trenutno še v obdelavi oziroma bo efekt tega odloka znan šele po natančnih preračunih.

Težava oziroma nelogičnost našega položaja v sedanjí situaciji je prav gotovo v tem, da smo morali plačevati visoke cene metalurških surovin, energije, idr., nismo pa imeli ustrezne cene za naše izdelke, da bi lahko kompenzirali povečane stroške in se vključili v omenjena konjunktura gibanja na domačem in tujem tržišču.

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

DEŽURNA SLUŽBA

	telefon	
	pisarna	doma
SOBOTA, 26. septembra:		
inž. Janez BIDOVEC, TPD	240	790/44
NEDELJA, 27. septembra:		
Zdravko CRV, Jav. I.	624	760
PONEDELJEK, 28. septembra:		
dr. inž. Marin GABROVSEK, TKR	380	732
TOREK, 29. septembra:		
inž. Janko PERNE, valj. Bela	848	723
SREDA, 30. septembra:		
inž. Karel RAVNIK, el. peč	433	790/27
ČETRTEK, 1. oktobra:		
Zdravko CRV, Jav. I.	624	760
PETEK, 2. oktobra:		
inž. Alojz KALAN, SM jeklarna	360	359

Dežurna služba traja od datuma nastopa ob 7. uri do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

OBVESTILO

Kljub dvakratnemu razpisu nam ni uspelo zasesti mesto obratnega zdravnikarja v III. obratni ambulanti, da bi tako omogočili čimprejšnjo specializacijo iz medicine dela dr. Dražiću. Zato se je uprava zdravstvenega doma na predlog enote obratne ambulantne železarne Jesenice odločila:

1. da se dovoli s 1. 10. 1970 specializacija dr. Dražiću,
2. da začasno, do nastopa novega zdravnikarja III. obratne ambulantne ne bo delovala,
3. da si bodo tačas registrirani pacienti v III. obratni ambulanti pri dr. Dražiću začasno izbrali novega lečečega zdravnikarja med ostalimi ambulantami tj. I., II. in IV. OA. Obenem si bodo pacienti, ki so že v staležu pri dr. Dražiću, začasno izbrali novega pristojnega lečečega zdravnikarja.

Ta ukrep stopi v veljavo 1. oktobra 1970.

Predstojnik ZE AOŽJ
dr. Milan Čeh

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Beseda je tekla o kulturi v občini

V ponedeljek, dne 14. septembra je bila na pobudo ObK ZMS Jesenice seja z delovnim naslovom: razgovor o programskih ciljih in neposrednih nalogah ZM na področju kulture. Na razgovor je bilo vabljenih tudi nekaj vidnejših predstavnikov kulturnega življenja na Jesenicah in v občini.

Uvodnim besedam predsednika ObK ZMS Jesenice prof. Srečka KRČA, ki so pozivale k pomoči raznih kulturnih institucij k odkritemu in jasno izraženemu stališču do problematike mladinske kulture in vključevanja mladih kot enakopravnega faktorja pri oblikovanju kulturnega življenja v občini, se je najprej odzval s svojimi razmišljanji o obstoječem stanju in o možnostih nadaljnjega razvijanja kulturnega izživelja Bojan ČEBULJ, ki je v svojih besedah tudi izrazil bistvene smeri nadaljne razprave. Tov. Čebulj je bil mnenja, da mladi pri vključevanju v kulturno življenje v občini v glavnem lahko zavzamejo samo dve stališči in sicer: da se vključijo v že obstoječe programe in kulturno dogajanje v občini, ali pa gredo mimo tega in si že na začetku svoje kulturno razvojne poti postavijo določene temelje, kateri naj bi služili svojemu namenu tudi v prihodnje. Prva možnost, ki je dana mlademu človeku je dokaj slaba, saj mu večkrat, ali pa vedno nudi le polovične možnosti kulturne rasti. Stanje kulturnega življenja v občini je namreč pod zahtevami kulture željnega občana. Ob drugi možnosti pa je tovariš Čebulj poudaril svojo bojazen, da bi pa za uresničevanje novih oblik kulturnega življenja, ki bi bolj ustrezale razvoju sodobne kulture, bila potrebna predvsem velika strokovna pomoč, ki pa je v občini žal ni dosti zaradi objektivnih razlogov. V kolikor pa bi se mladina vseeno odločila za slednjo pot, pa ji bo bržkone pripravljen pomagati marsikateri kulturni delavec, je zaključil tovariš Čebulj.

V nadaljevanju seje so sodelovali še vsi prisotni vidnejši predstavniki družbeno političnih in kulturnih institucij v občini. V glavnem so se v svojih razpravah omejili zgolj na trenutno stanje kulturnega življenja v občini in ugotovili, da bi se marsikaj dalo oziroma moralo spremeniti na tem področju. Predvsem so tu v prvi vrsti prostori, ki so v veliki meri zanemarjeni in niso več v skladu z načelom o kulturi prostora. Bilo je tudi govora o delu glasbene šole in o potrebi po vsaj majhnem simfoničnem orkestru, ter o literarno-umetniškem klubu Tone Čufar, ki naj bi pomenil močan kulturno-vzgojni dejavnik.

Mladi pričakujejo, da jim bodo v prizadevanjih po spreminjanju obstoječega stanja pomagale in jim stale ob strani tudi vse družbeno politične organizacije saj menijo, da materialne dobrine same niso še merilo realnega družbenega standarda, pač pa je tu potrebno upoštevati tudi blaginjo oziroma kulturo človeškega duha.

Kljub temu, da omenjeni razgovor ni dal ravno konkretnih predlogov za izboljšanje obstoječega stanja kulturnega dogajanja v občini pa ostane dejstvo, da je zanimanje za tovrstno problematiko živo in, da je tudi mnogo takih, ki so pripravljeni delati tudi na tem področju. Za sam začetek v poizkusu spreminjanja trenutnega stanja pa je bil dan predlog, da naj bi se organizirala nekakšna »nedeja za mlade«, ki bi s svojim raznovrstnim programom ustregla delnim potrebam mladih v občini. E. Z.

Obiskali smo tovarno »Meblo«

Preteklo soboto sta odšla na skupni izlet mladinska aktiva iz žebjarne in upravnih služb. Cilj izleta je bil ogled tovarne pohištva »Meblo« v Novi Gorici.

Pred tovarno pohištva smo prišli ob dogovorjeni uri, kjer sta nas pričakala tovariša Stojan Renko in Marjan Ferfolja, oba tehnologa. Ker je bil ravno čas malice, smo počakali približno pol ure in nato vstopili v tovarno. Tehnologa sta nas vodila skozi vse obrate in videli smo vse faze izdelave pohištvene opreme za spalnice in dnevne sobe.

Tovarna je pričela obratovati v letu 1947/48. Danes je v podjetju zaposlenih 1245 delavcev, od tega kar 40 % mladih. Zaposlenih je veliko žena. Delo poteka na dve izmeni, proizvodnja pa je skoraj v celoti avtomatizirana. Delavci v proizvodnji še vedno nimajo prostih sobot, medtem, ko upravne službe delajo dnevno 8 ur in pol in na ta način nadoknadijo proste sobote. Vsako delovno mesto je normirano. Za normiranje uporabljajo metodo snemanja s filmsko kamero. Osební dohodki zaposlenih nihajo med 1400 in 1500 N dinarjev mesečno. Zanimiv je podatek, da regresirajo letne dopuste po kategorijah, vendar poprečne regresov ni manjše od 300 N dinarjev.

Tovarna danes ustvarja skoraj 20 milijard bruto produkta. Za svoje izdelke morajo repromaterial uvažati predvsem iz SR Bosne in Hercegovine, vendar z nabavo surovin nimajo težav. Svoje izdelke izvažajo predvsem v dežele Bližnjega in Srednjega vzhoda pa tudi v Italijo in Fran-

cijo. Že danes mislijo na razširitev proizvodnje. Predvidevajo, da bo srednjeročni razvojni program zaključen do leta 1975, proizvodnja naj bi se povečala za trikrat, število zaposlenih pa naj bi se bistveno ne povečalo.

Zanimalo nas je tudi delo mladinske organizacije, vendar žal ni bilo predsednika pa o delu organizacije nismo izvedeli nič konkretnega.

Zahvalili smo se našima vodičema in jih povabili, da si ogledajo naše podjetje. Preostali del dneva smo izkoristili tako, da smo si ogledali mesto, zvečer pa krenili domov veselo razpoloženi. P. L.

Razširjena seja predsedstva

S prvo razširjeno sejo predsedstva ObK ZMS Jesenice, dne 21. septembra se je pričelo redno delo predsedstva, katerega čakajo v novem delovnem obdobju mnoge odgovorne in zahtevne naloge. Dnevni red seje je predvideval štiri točke, katere so bile bolj informacijskega pomena, saj so bili prisotni v glavnem seznanjeni z delom predsedstva v letni sezoni, finančnim stanjem ObK ZMS v prvem polletju, že obstoječim okvirnim programom dela ObK ZMS za jesensko in del zimske sezone, ter o delu in predlogih iniciativnega odbora za sestavo programa »meseca mladosti 71«.

Predno pa so člani predsedstva prešli na obravnavanje posameznih točk dnevnega reda, je predsednik ObK ZMS Jesenice prof. Srečko KRČ opozoril na nujnost racionalne izbire in vključevanja določenega števila dela voljnih in prizadevnih ter perspektivnih mladincev v predsedstvo ObK ZMS Jesenice. Predsednik Krč je nato tudi dal kratko informacijo za sestavo dolgoročnega plana dela ObK ZMS, ki bo vseboval tudi jasne in sprejemljive napotke za mlada in nezadostno izkušena vodstva aktivov ZM, ki se iz leta v leto deloma menjajo. Tako pa bi tudi premostili vrzeli, ki nastajajo ob vključevanju novih mladih aktivistov, saj bi le-ti imeli že določen pregled dejavnosti organizacije in s tem tudi že idejne temelje in napotke za nadaljevanje dela. Vse te napotke in smernice nadaljnjega delovanja vodstev aktivov ZM pa naj bi v kratkem uredili in jih objavili že v prvi številki lista, ki bo informacijskega značaja.

Tehn. sekretar ObK ZMS Jesenice Zlato VOGRIČ je nato poročal o delovanju predsedstva v poletnih mesecih, finančnem stanju ObK ZMS in nato še o okvirnem programu dela ObK ZMS do vključno decembra meseca 1970. Iz poročil je razvidno, da je bilo kljub poletju že precej narejenega, predvsem na področju oblikovanja aktivov ZM v občini, vendar čaka predsedstvo še precej resnega dela, da bodo sprejete naloge tudi do konca izpeljali. Obširen program za jesensko in del zimske sezone, je osredotočen predvsem na družbeno politično izobraževanje mladih in stalno oživiljanje ter ustanavljanje novih aktivov ZM na vseh področjih (delovne organizacije, šole, krajevne skup-

nosti), sodelovanje s pripadniki JLA, ter vključevanje mladih v družbeno politične organizacije. Predvidenih je tudi več seminarjev in razgovorov z vidnimi družbeno-političnimi delavci. Za organizacijske obveznosti do aktivov ZM v krajevnih skupnostih so bili tudi določeni nekateri člani predsedstva ObK ZMS, ki naj bi svojo nalogo opravili najkasneje do konca meseca oktobra.

V nadaljevanju razprave je nato sodeloval tudi Jože VINDISAR in sicer kot predsednik iniciativnega odbora za pripravo meseca mladosti prihodnjega leta. Poročal je o prvi seji omenjenega odbora, ki se je sestala 10. septembra in na katerem so znani družbenopolitični in kulturni delavci iz občine (člani odbora) predlagali šest glavnih področij prikaza celotne dejavnosti in masovnosti ter pripadnosti jeseniške mladine. Desetčlanski odbor je tudi predlagal, da naj bi mesec mladosti 1971 pomenil predvsem prikaz aktivnosti vse mladine občine Jesenice, kot delovnega ljudstva in dal predvsem poudarek na kvalitetni izvedbi majhnega a zahtevnega programa. Sam program meseca mladosti naj bo resnično enkratna manifestacija, ki pa bo zahtevala ogromno truda tako odbora za pripravo, kot tudi mladih samih. Poleg teh glavnih prireditev pa naj bi k pestrosti praznovanja meseca mladosti dali svoj prispevek tudi močnejši aktivni ZM v obliki raznih manjših prireditev in tekmovalnosti. Program meseca mladosti 1971 je predsedstvo ObK ZMS Jesenice načelno tudi v celoti sprejelo.

S tem je bila tudi končana prva razširjena seja predsedstva ObK ZMS Jesenice, ki je še enkrat potrdila, da so mladi pripravljeni resno in odločno poseči v družbeno politično dogajanje v občini. E. Z.

Člani ZM iz žebjarne in upravnih služb so bili na izletu v Novi Gorici

Samoupravni organi v preteklem tednu

Nagrade novatorjem v talilnicah

Pred kratkim je imela v Železarni že četrto sejo komisija za izume in racionalizacije v delovni enoti talilnic.

Na osnovi ugotovitev in ocen pristojnih in odgovornih izvedencev in strokovnjakov so člani komisije v sodelovanju s šefom delovne enote dipl. inž. Stankom Čopom in vodjem računovodske službe talilnic Cirilom Pračkom, pod predsedstvom Joža Osvalda, pozitivno ocenili dve uspešni izboljšavi in avtorjem na osnovi pravilno izračunanih prihrankov in koristi priznali dve odškodnini v višini 1700 N. dinarjev.

Komisija za izume in racionalizacije v delovni enoti talilnic je v letošnjem letu zasledala in ocenjevala izvedene tehnične izboljšave že štirikrat in odobrila ter izplačala že 4800 din odškodnin.

Na zadnji seji sta bili pozitivno ocenjeni le dve tehnični izboljšavi, trije izboljševalni predlogi pa so bili zaradi večjih vrednosti in prikazanih prihrankov in koristi predloženi v dokončno oceno, obravnavo in nagraditev odboru za izume in racionalizacije pri DS Železarne.

Na zadnji, četrty redni seji komisije za izume in racionalizacije v delovni enoti talilnic, dne 10. septembra, so obravnavali in pozitivno ocenili izboljševalni predlog št. 1923, avtorja Zvonka AZMANA, referenta priprave dela iz strojnih delavnic. Avtorju je uspelo po večletnem opazovanju poenostaviti in izboljšati ter poceniti izdelavo hladilnih elementov za SM in električne peči. Avtor v svoji prijavi tehnične izboljšave nakazuje velike prihranke in koristi na porabljeni pločevini, izdelovalnih urah, porabi energije in odpravi težkega in napornega ter nevarnega fizičnega dela zaposlenih.

Člani komisije so na osnovi ocen in priporočil priznali avtorju tehnične izboljšave enkratno odškodnino v višini 900 N. dinarjev.

Diplomirani inženir Karol RAVNIK, obratovodja elektro jeklarne in njegov asistent Marjan MRAK sta v svoji

tehnični izboljšavi št. 1947 nakazala možnosti uporabe silikokroma pri izdelavi visokolegiranih jekel na 60-tonski ASEA električni obločni peči. Avtorja sta s to novo izvedbo omogočila izdelavo visokolegiranih jekel in prihranila znatna sredstva s pridobivanjem drage ferolegure FeCr. Na osnovi teh ekonomskih ugotovitev je bila avtorjema priznana enkratna skupna odškodnina v višini 800 N. din.

Nagrajenim avtorjem tehničnih izboljšav se iskreno

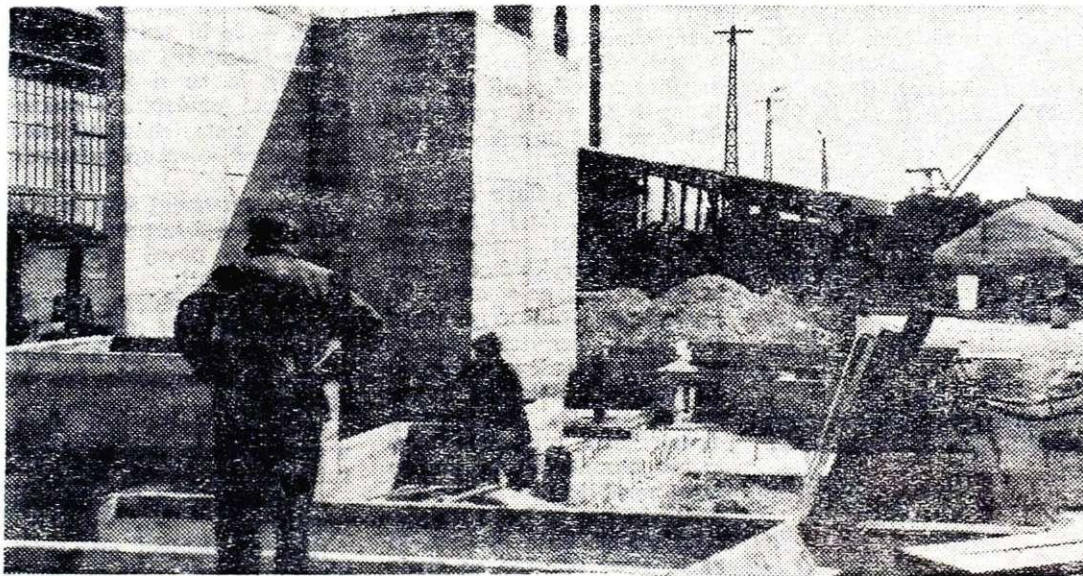
zahvaljujemo za njihovo uspešno prizadevnost in jim čestitamo k doseženim delovnim uspehom in priznanim odškodninam.

Tehnične izboljšave št. 1918 od dipl. inž. Alojza Kalana, obratovodja in Rada Simikića, glavnega delovodja SM jeklarne, št. 1946 od dipl. inž. Karla Ravnika, obratovodja in asistenta Marjana Mraka iz elektro jeklarne in izboljševalni predlog št. 1952 avtorjev dipl. inž. Karla Ravnika in Rada Simikića, so bili zaradi večjega obsega in večjih prihrankov in koristi predloženi v dokončno oceno in nagraditev odboru za izume in racionalizacije pri DS Železarne.

16. seja komisije za delovne odnose in nagrajevanje v obratu Javornik I.

Sestanek komisije je bil 2. septembra. Obratovodja je poročal o doseženih normah. Na težki progi, lahki progi — izmena Markelj ter pri Rafama strojih in v odpravi izdelkov, korekture niso bile potrebne. Pri ostalih programih so priznali poprečje 1,01%. Razen tega je bilo pri stroju CM veliko režijskih ur, ki jih bodo prav tako priznali v višini 1,01%. Za posameznike v adjustaži so prav tako izvršili korekturo na 1,40, posameznikom, ki niso norme

dosegli pa bodo priznali 1,01. S predlogom se je komisija v celoti strinjala. Tov. Benedičič je bil mnenja, da je faktor 1,40 v adjustaži za I. adjusterja prof. železa previsok, ker so po tem sklepu že bili izvedeni popravki (dodatek na leta v Železarni). Obratovodju so naročili, naj do prihodnje seje pripravi drug predlog. Ob koncu seje so bile še sprejete nekatere spremembe delovnih mest, ki so začele veljati s 1. septembrom.

Gradnja nove hale za proizvodnjo elektrodnega praška

8. seja sveta delovne enote valjarne Bela

V prostorih valjarne Bela so se 10. septembra zbrali člani sveta delovne enote valjarne Bela. Na seji je bil tudi direktor proizvodnega sektorja inž. Avgust Karba. Kot po navadi so najprej pregledali oziroma ugotovili koliko sklepov sprejetih na prejšnji seji je bilo izpolnjenih, nato so obravnavali problematiko obrata, ob koncu seje pa so bila na dnevnem redu še poročila predsednikov komisij.

K problematiki, ki so jo člani sveta DE prejeli že pred sejo, niso imeli pripomb. Razprava je bila zelo obširna. Največ so govorili o vzdrževanju krožnih škarij na liniji rezanja in pogrešajo preventivno vzdrževanje. Primanjkuje tudi rezervnih delov. Prav tako nimajo dovolj vzdrževalcev. Šef DE inž. Perne je povedal, da delavci na sestankih delovnih skupin zelo ostro postavljajo vprašanje glede osebnih dohodkov. Probleme imajo v III. hali na žerjavih in brusilnih strojih. RAU stroji so obrusili le 1500 ton namesto 2500 ton materiala kolikor so predvidevali, na žerjavih pa je bilo 5% zastojev od obratovalnega časa. Temu primerna je seveda tudi realizacija. Osebnih dohodki v valjarni Bela pa so odvisni prav od tega oddelka in sicer koliko materiala odpravijo, odprava izdelkov pa je odvisna od strojev in žerjavov, ki morajo biti solidno vzdrževani. Kljub vsem prizadevanjem in urgencam na vzdrževanju ugotavljajo, da je stanje še slabše.

V razpravi je sodeloval tudi direktor proizvodnega sektorja inž. Karba. Govoril je o strojih, ki jih je treba čistiti in vzdrževati, o rezervnih delih, ki jih zaradi pomanjkanja finančnih sredstev

ni dovolj, toda v najbolj nujnih primerih so tudi na razpolago. Prizadevati se moramo, da bomo s stroji, ki jih imamo na razpolago proizvajali čimveč in čim kvalitetnejše je dejal inž. Karba. Poiskati bo treba skupno pot za reševanje težav v obratih, zlasti na žerjavih in brusilnih strojih ter na liniji rezanja. Veliko pozornosti bo treba po njegovem mnenju posvetiti oblikovalnici profilov, ker je treba jeklo, ki ga proizvajamo tudi predelati, da bi ga lahko prodali po višjih cenah. Vztrajati je treba, dokler ne bomo dobili nove oblikovalne proge. Pri tem delu se morajo prizadevati tako vzdrževalci kot proizvajalci. Skrbeti je treba, da bo sedanja proga obratovala in da bomo solidni do kupecev. V nadaljevanju razprave je inž. Karba obravnaval še nekatere vprašanja, ki se tičejo proizvodnje in omenil tudi valjanje kvadrata 120 na blumingu. Kvadrat valjajo na Beli zato, ker je bilo treba ukiniti nerentabilno težko progo, cagljav pa letos še ne bo mogoče dobiti iz železarn Ravne. Je pa po njegovem mnenju še vedno boljše valjati kvadrat 120 na blumingu, kot pa na nerentabilni težki progi.

Ob koncu seje je bila članom sveta DE posredovana še informacija o dopisu, ki ga je vodstvo poslalo sektorju za ekonomiko podjetja glede povišanja normativov delavcev v oblikovalnici profilov. V I. oblikovalnici profilov naj bi povečali normativ od treh na deset oseb, v II. oblikovalnici profilov od treh na devet oseb, potrebujejo pa še enega adjusterja profilov. Treba bo odpreti novo delovno mesto — plamenski rezalec, na katerem bi zaposlili dva delavca. Tudi v valjarni žice bo ob prehodu na štiritizmensko obratovanje treba urediti vprašanje normativov, ki ga bo treba povečati za 35 ljudi in bo tako v valjarni žice zaposlenih 145 delavcev. S predlaganim normativom se je svet DE tudi strinjal.

Sestanki delovnih skupin

JEKLOVLEK — KRAJNIK — Na sestanku 12. septembra so obravnavali poročilo o polletnem poslovanju in problematiko obrata. Še posebej je bilo poudarjeno koriščenje delovnega časa, ki kaže na slabo delovno disciplino v obratu. V zadnjem času je bilo več primerov neopravičene odsotnosti. Ugotovili so, da nekateri delavci samovoljno zapuščajo obrat med delovnim časom. V prihodnje bodo v takih primerih najstrožje ukrepali. Na sestanku so bila postavljena tudi vprašanja, ki se nanašajo na opremo v jedilnici, higienske prostore itd. Na sestanku je bilo prisotnih 16 delavcev.

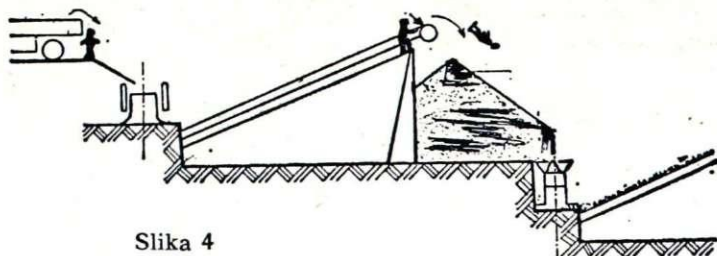
PIV — SMOLEJ — Sestanek so imeli 14. septembra in obravnavali problematiko obrata. Še vedno je aktualno vprašanje delovne sile, ki jo primanjkuje. Ob koncu sestanka je tov. Repinc poročal o popravilu kondenznega cevovoda, ki je popolnoma dotrajan. Razen tega so obravnavali še organizacijo izleta in sklenili, da se v ta namen porabi tudi denar od prožanih medenastih odpadkov. Tov. Novak je predlagal, da bi že letos pričeli z varčevanjem za leto 1972, da bi se lahko udeležili olimpiade v Münchnu.

ELEKTRO JEKLARNA — PANIČ — Na sestanku 15. septembra so obširneje govorili o proizvodnem načrtu. Najprej so ugotovili, da bo treba povečati proizvodnjo na ASEA peči, ker Lectromelt peč še vedno ne obratuje. Vložek imajo sicer zagotovljen, urediti pa bo treba še vprašanje dostave livnih voz, ki jih je treba eno uro po odlitju šarže zamenjati. Zahtevali so, da vsaka izmena svoje delo opravi in ne pušča dela za seboj naslednji izmeni, kar vpliva na zastoje v proizvodnji. V nadaljevanju so obravnavali še priprave za organizacijo izleta in razpravljali o disciplini na delovnih mestih. Rečeno je bilo, da je morebitno medsebojno obračunavanje strogo prepovedano in kaznivo in bo vse take primere v prihodnje obravnavala disciplinska komisija. Na sestanku je bilo prisotnih 19 članov kolektiva.

Nevarnost transportnih trakov

(Nadalj. in konec)

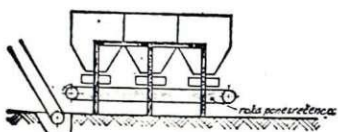
3. V nekem kamnolomu se trak pri zagonu ni premaknil. Mehanik je šel k pogonskemu bobnu in tam posku-

Slika 4

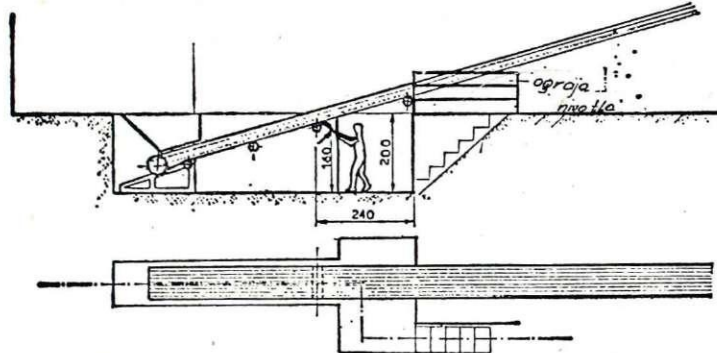
Do te poškodbe ne bi prišlo, če bi mehanik trak izklopil in šele potem vršil kakršnokoli delo na njem. Pri slehernem vzdrževalnem ali drugem posegu je treba transporter izklopiti in pogonski mehanizem posebej zavarovati, da drug sodelavec ne more izvršiti nehotenega vklopa.

4. Horizontalni transporter za odvažanje materiala izpod dodelilnika je delno zaščiten s šasijo. Zraven nje je delavec hotel očistiti povratni del traku. Na povratnem bobnu ga je zagrabilo za roko in mu jo v ramah odtrgalo (slika 5).

Slika 5

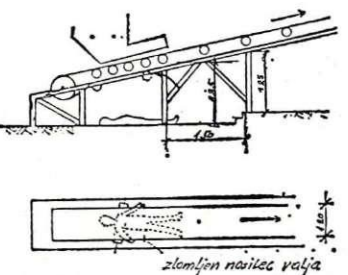
6. S traku je padel v jamo material. Delavec ga je šel pospraviti. Poleg jame je verjetno hotel očistiti z lopato

Slika 6

tudi napeljane valje. To je potegnilo med trak in valj. Ročaj lopate je udaril delavca po glavi tako, da je poškodbam podlegel (slika 7).

7. Delavec je z metlo čistil prehod v neki jami pod trakom (prosta višina 1,35 m). Aktivirana je bila varnostna naprava za zasilno ustavitev traku in sodelavci so našli delavca mrtvega na spodnjem delu transporterja. Ležal je preko valja, ki je imel zlomljeno os, okoli pa so ležali konci polomljene metle. Predpostavlja se, da je delavec z metlo ali kakšnim delom telesa prišel v območje valja, ki ga je zagrabil in smrtno poškodoval (slika 8).

Slika 7

8. Delavec je z metlo čistil prehod v neki jami pod trakom (prosta višina 1,35 m). Aktivirana je bila varnostna naprava za zasilno ustavitev traku in sodelavci so našli delavca mrtvega na spodnjem delu transporterja. Ležal je preko valja, ki je imel zlomljeno os, okoli pa so ležali konci polomljene metle. Predpostavlja se, da je delavec z metlo ali kakšnim delom telesa prišel v območje valja, ki ga je zagrabil in smrtno poškodoval (slika 8).

dezna odsotnost nevarnosti, ki je največkrat glavni vir težkih poškodb.

Pri vseh trakovih je: — potrebno upoštevati funkcionalnost zaščitne pogonske bobne in celotne naprave

sil nametati pesek na boben. Takrat pa je trak, ki je bil vključen, potegnil, zagrabil delavca za roko, ga vrgel visoko v zrak in mu pri tem odtrgal roko (slika 4).

— potrebno vsa nevarna mesta zaščititi zgoraj in spodaj traku,

— prepovedano hoditi pod trakom, če ta ni na višini vsaj 2 m ali če ni trak zaščiten (zaščitna naprava),

— če so daljši, je potrebno vgraditi varnostno napravo za zasilno ustavitev,

— potrebne prostore ob trakovih pravilno osvetliti in prehode vzdrževati,

— pri popravljenih je potrebno izklopiti pogonski mehanizem in ga tako zavarovati, da se s tem onemogoči nepredvideni nenamerni vklop.

— kjer je potrebno, narediti prehode, jih ustrezno zavarovati in te morajo potem delavci uporabljati, ne pa skakati preko traku kot akrobati.

Po literaturi
Kobentar

Rekonstrukcija plavža I v predvidenem roku

(Nadalj. s 1. str.)

trostalna» Zenica nadoknaditi zamujeni termin dobave.

V okviru ureditve poševnega dvigala plavža je ptujski »Pleskar« že očistil, minimiziral in prepleskal vso konstrukcijo, ki jo je predhodno pregledal in uredil naš montažni oddelek. Redno je začel obratovati tudi žerjav 6,5 t x 16 m — interna številka 19. Z delom lepo napreduje tudi naša instalacijska delavnica, saj je že montiran novi razdelilec hladilne vode, sedaj pa delajo na potrebnih razvodih proti plavžu.

V prihodnjem tednu bodo potekala dela predvsem na sestavi novega odvoda dimnih

plinov, za katerega sta izdelali opremo Kovinarska Krško in Metalija Trbovlje ter nove venčne cevi s koloni vročega zraka.

V ureditvi pa bo tudi drugi žerjav 6,5 t x 16 m — interna številka 20, prav tako v livnem polju plavža I, zaključna dela pa bodo potekala na strojnici poševnega dvigala.

Kot že omenjeno, brez težav ne gre, toda dosedaj so bile vse težave z medsebojnim sodelovanjem na vsakodnevni delovni sestankih v glavnem zadovoljivo rešene, kar kljub vsemu daje možnosti rekonstrukcije plavža v postavljenem terminu.

J. J.

DELOVNI STANDARD

V knjigi Mr. V. K. Rowlanda »Managerial Performance Standards«, je nekaj zanimivih poglavij o delovnih standardih uslužbencev in nadrejenih ljudi v podjetju. V naslednjem prevodu, ki je zlasti glede izrazoslovja prilagojen našemu gospodarskemu sistemu, je vsebina nekaj strani iz navedene knjige.

Pri tem naj zaradi lažjega razumevanja sicer tekoče in enostavne tvarine omenimo, da avtor pod izrazom delovni standard razume kaj naj podrejeni delajo in kako, na kakšen način, kako kvalitativno, torej predvsem inštrukcije, navodila predpise o vsebini dela in normative dela.

Prav verjetno imajo vodilni ljudje v večini podjetij predpisane za svoje podrejene neke vrste delovnih standardov, ti podrejeni pa imajo spet za svoje podrejene določeno, kaj in kako naj delajo.

Podrejeni uslužbenci ali delavci vedo, da morajo delati tako, kot predpisujejo standardi, ker jih bodo sicer kritizirali ali celo odstavili. Poskušajo tudi prekositi standarde, ker tako zaradi pokazane prizadevnosti upajo na povišanje dohodka in napredovanje. Žal pa pogosto nimajo jasne predstave o delovnih standardih in mnogo časa porabijo, ko poskušajo ugotoviti kaj in kako naj delajo; mnogo časa in dela, ki bi ju sicer porabili za svoje neposredno delo.

Vzrok za to, da nimajo jasne slike o svojem delu, je v tem, ker jim tega kaj in na kakšen način naj delajo, ni nihče predpisal v pisni obliki oziroma posredoval na dovolj razumljiv način. Z drugimi besedami povedano, predpostavljamo jim niso dali delovnih standardov, ki bi jih lahko uporabljali za vodiča pri svojem vsakodnevem delu. Namesto tega nadrejeni samo včasih namigujejo, kaj pričakujejo od svojih podrejenih.

Le-ti pa pogrešajo pisane standarde; zato upoštevajo in berejo čisto slučajne šefove misli in pripombe, kar z njegovega obraza. Celo nejevolj-

no dvignjena obrv jih prepriča, da na isti način nikoli več ne bodo padli v nemilost pri vodji.

Žalostno pa je, da standardi, ki so si jih morali pridobiti podrejeni posredno, z opazovanjem, običajno ne vsebujejo tistega, kar bi nadrejeni zares želeli poudariti. Mnogi visoki uslužbenci bi osupnili — in to precej neprijetno — če bi vedeli za standarde (zato, kaj in kako naj delajo), ki so si jih njihovi podrejeni pridobili z opazovanjem. Lista teh standardov je namreč v večini primerov sledeča:

- ne ugovarjaj šefu in izogibaj se nesporazumu z njim;
- vedno povej vodji to, kar želi slišati;
- ne delaj videza, kot da si brez dela. Če nimaš dela, položi na mizo tri ali štiri mape, da bi izgledalo, kot da študiraš;
- če te vodja želi, bodi vedno pri roki, četudi bi moral zanemariti svoje delo;
- oblači se dobro in neupadljivo.

Kjerkoli delovni standardi niso napisani, so predstave podrejenih o njih često napačne ali pa so standardi, ki so si jih pridobili z opazovanjem, iz opomb predpostavljanih, mnogo nižji kot bi bili sicer. To velja tako za visoko razvite države kot tudi za države v razvoju, kjer morajo vodilni ljudje še v večji meri uporabljati vse svoje znanje, ker se bo drugače težela spet znašla v pomanjkanju. Velja za vse podrejene, od zadnjega nekvalificiranega delavca pa vse do uslužbencev pri vrhu.

Celo stoletje po industrijski revoluciji je minilo, preden so uvedli standarde vsaj za delavce. F. W. Taylor je pokazal, da je zaradi pomanjkanja racionalnih standardov produkcija nižja za eno polo-

vico ali tretjino tiste, kakršna bi lahko bila. In spet je minilo pol stoletja, da so ugotovili, da tisto, kar velja za delavce, velja tudi za vodilne uslužbence. Celo danes ima le malo podjetij v ZDA in še manj v Evropi napisane te standarde. Tisti, ki so jih uveljavili pa ugotavljajo, da jim omogočajo povečanje dela in proizvodnje za več, kot pa so smatrali, da je možno.

Vzrok temu časovnemu presledku je bil v tem, da je delo vodilnih nadrejenih ljudi bolj kompleksno kot pa delo navadnih delavcev. Lahko je določiti standard: toliko in toliko proizvodov na uro za delavca, število besed v minuti za daktilografa, število naročil za prodajalca. Po drugi strani pa je delo vodilnih uslužbencev težko standardizirati, od njih pričakujemo, da uče podrejene in izboljšujejo njihovo znanje, da učinkovito planirajo njihovo delo, da dajejo predloge za izboljšanje dela in skrbijo za uspeh celotnega poslovanja podjetja.

Tehnika postavljanja standardov za vodeče uslužbence je dejansko zelo enostavna in ima dvojno prednost: da pisane standarde in obenem omogoča njihovo razumevanje. Vse to omogoča podjetju, da ima višje postavljene standarde kot pa so bili prej nenapisani.

Potrebno je samo, da greš skupaj s podrejenimi, bodisi posamič ali z vso grupo v mirno sobo in z njimi določi standarde:

- a) kaj naj bi delali in
- b) kako (dobro), na kakšen način naj bi delali.

Ta grupni način določanja standardov se uporablja, kjer je več uslužbencev na isti ravni, s približno istim delom: grupa predelavcev, vodij odsekov itd.

Za vodilne uslužbence, katerih delo je svojstveno v podjetju, pa se uporablja individualne metode.

Prevedel:
mag. org. Rudi Rozman

OBISKALI SMO...

Sindikalni odbor OTK

V sredo dopoldne smo prosili za kratek razgovor predsednika sindikalnega odbora OTK tov. Sok Nika. Naši prošnji se je rad odzval in na kratko predstavil delo sindikalnega odbora in obenem opozoril na nekatere probleme, ki so v njihovem obratu že standardnega značaja in se zato tudi sindikalni odbor na svojih sejah večkrat ukvarja z njimi.

OTK je že po naravi svojega dela oz. po svojih nalogah prav gotovo zelo pomemben obrat. V obratu je zaposlenih 165 ljudi, delovna mesta pa so razporejena od Hrenovice do Javornika in valjarne Bela. Ravno velika razdrobljenost oz. tako široko delovno območje je vzrok, da se sindikalni odbor sestaja po potrebi. Na dnevnem redu so bila najbolj pogosta vprašanja, ki zadevajo probleme v obratu, pa tudi vprašanja širšega značaja npr. razprava o osnutku statuta Železarne, priprave na referendum v lanskem letu, kritičen položaj tovarne, ko nam je primanjkovalo koksa itd.

Ko smo že pri problemih, je treba na prvem mestu opozoriti na občutno pomanjkanje delavcev na delovnih mestih. Tudi vzroke za odhajanje delavcev iz obrata ni težko poiskati. Ti so v tesni povezavi z nagrajevanjem. Tov. Sok je povedal, da praktično ni nobenih možnosti napredovanja. Tako delavci, ki pridejo v obrat, npr. v mehanično delavnico — prevzemni oddelk, dobijo 6. skupino in jo tudi obdržijo. Tako nastane težaven položaj, ker je kriterij nagrajevanja enak za delavce z dolgoletno prakso in izkušnjami ter za začetnike. Kar zadeva povezave sindikalnega odbora s članstvom na delovnih mestih, je ta urejena tako, kot v drugih obratih. Na razpolago imajo oglasne deske in pa možnost, da člani sindikalnega odbora razpravljajo o določeni problematiki na sestankih delovnih skupin. Sindikalni odbor mora svoje delo prilagajati razmeram v tovarni, to pa je zaradi različnega delovnega časa v proizvodnih obratih precej težavno.

Izredno pomembni so medsebojni odnosi v kolektivu. Na te odnose večkrat vplivajo tudi stvari, ki bi morale biti že davno urejene. Delavci dobro vedo in občutijo, če se naši samoupravni akti (statut, pravilniki) in drugi predpisi in določila ne upoštevajo. So tudi primeri, ko delavci ne dobivajo odgovorov na svoje prošnje tudi po več mesecev in dalj. Vse to negativno vpliva na vzdušje v tovarni ali v obratu, ki postaja težko in vse manj sproščeno. Ljudje zato postajajo apatični, in nezainteresirani za vsa dogajanja v obratu, ali tovarni, na sestankih utihnejo takrat ko bi morali najbolj aktivno posegati v razpravo in s svojimi predlogi

prispevati da bi izboljšali položaj oz. rešili tudi najbolj pereča vprašanja. Torej dela sindikalnim odborom nikoli ne zmanjka.

Sindikalni odbor po potrebi obravnava tudi take primere, ko je treba članom sindikata zaradi težkega socialnega stanja ali če bolovanje traja dalj časa, pomagati. Eekratna pomoč znaša od 100 do 200 N din. Če pa gre za težje primere, potem se z vlogo obrnejo tudi na TO OO sindikata Železarne, ki prav tako dodeli potrebno pomoč.

Referent za rekreacijo v OTK je Janez Žlebit. Največ

zanimanja za udejstvovanje na številnih področjih športne dejavnosti je med pripravljavci vzorcev ter v mehanični delavnici. Težave nastajajo, ker so v večini vsi zaposleni na eni izmenici in kadar so na popoldanski izmeni je težko poiskati ustrezno zamenjavo. Manj zanimanja za športno dejavnost pa je v drugih oddelkih OTK, in bi bilo prav, če bi bilo zanimanja več. V kemičnem oddelku je večje zanimanje za zimski šport, drugod pa za letne športne dejavnosti.

Kulturno-prosvetna dejavnost ni tako razgibana kot športna in je položaj podoben tistemu, ki so ga opisali

že drugi predsedniki sindikalnih odborov v naših razgovorih. Res pa je, da je kulturno izobraževanje nujnost, žal pa je dinamika življenja taka, da ljudem pogosto primanjkuje časa za udejstvovanje na tem ali onem področju. Zanimanje za izlete je veliko in se jih niti ne morejo vsi udeležiti. Lani so se z osebnimi avtomobili odpeljali v Cortino, letos pa so bili že v Trakoščanih blizu Varaždana ter v Krapinskih toplicah, ravno v času, ko so se tamkajšnji prebivalci z vso vne- mo pripravljali na sprejem predsednika republike tov. Tita. Za vse tiste, ki niso bili na izletu, pa nameravajo organizirati piknik.

Ekonomika prevažanja surovin in materialov v železarski industriji

(Nadaljevanje)

Glede na stališče, da se večkrat ključ za rešitev transportnih problemov vidi v avtomatizaciji prevažalne tehnike, je dejal, da je predhodno vedno treba opraviti kritični preizkus celotne zapovrstnosti obratovanja, kar nam da šele čim bolj ekonomsko rešitev. Pri tem pa je poleg primerjalnih stroškov potrebno tesno sodelovanje med strokovnjaki, ki so odgovorni za zapovrstnost proizvodnje, izvedenci za transport ter ekonomisti podjetja. Pravilna rešitev leži največkrat na točki, kjer se različne sfere odgovornosti pokrivajo.

Primerjava navedene teorije z našim stanjem

Vsekakor nas zanima kakšno je naše stanje v odnosu na omenjeno teorijo. Kakšen je odstotek kapitala vloženega v transportne naprave v železarni Jesenice, še ni ugotovljeno. Lahko pa trdimo, da zanesljivo ni manjše od 35 %. Dr. W. Höfl je dejal, da je vprašanje, kje je moč postaviti tako idealno (v transportnem pogledu) železarno, kot je prikazana v shemi B. Pri tem lahko ugotovimo, da tudi naša nikoli ne bo taka. Zakaj? Predvsem zaradi pomanjkanja prostora in ker se posamezni obrati niso gradili naenkrat, pač po denarnih možnostih (v glavnem).

Pri naši razporeditvi obratov bi lahko rekli, da je aglomeracija (nova) na pravem mestu, plavži za njo in v nadaljevanju jeklarna prav tako. Do tu bi bila razvrstitev v glavnem pravilna. Zakaj valjarne na Javorniku in Beli niso tik ob jeklarni, je vsem znano! Kot že povedano, je pri tem glavni vzrok pomanjkanje prostora. Če bi bil nasip takrat ko se je gradil Javornik in Bela že do Borovelj, bi verjetno obe valjarni takrat postavili na njem. Ker pa tega ni bilo, je bila lokacija glede na pogoje pravilno izbrana z upoštevanjem tega, da bodo zaradi

oddaljenosti približno dveh ali treh kilometrov, stroški za transport do valjarn za toliko večji. Da se je tudi že za Belo odločilo za transport po železnici je tudi v skladu z omenjeno teorijo, saj bi cestni transport prišel v uporabo le, če bi se kokile slabile v jeklarni.

Ko so bile grajene valjarne na Javorniku, cestni promet še ni bil tako razvit, da bi ga lahko vpeljali na trasi takrat zgrajene električne ozkotirne železniške proge.

Tudi, če vzamemo današnje stroške in upoštevamo, da nas pri normalnotirnem prometu lokomotivska ura stane 342,90 dinarja in pri ozkotirnem 130,35 dinarja (62 % manj), cestni promet na razdalji 2600 m (od jeklarne do 2400), ne bi mogel konkurirati. To pa zato, ker tir in železniška prevozna sredstva obstojijo, dočim bi morali cesto šele zgraditi in cestna vozila kupiti.

Pri tem pa je seveda treba poudariti, da se po teoriji Mr. Worthingtona rentabilnost ozkega tira pričenja šele pri približno 3000 me-

trih, ter bi se danes, če bi bilo treba transportno zvezo med Javornikom in jeklarno na novo narediti, bolj splačalo zgraditi cesto in vpeljati cestni, namesto železniškega prometa.

Če nadaljujem z ugotavljanjem rentabilnosti lokacij drugih obratov iz vidika transporta, nam je takoj jasno, da vsi obrati HVZ kot tudi žebljarna in elektrodni oddelk, tudi stara valjarna žice niso pravilno postavljene. Po shemi B, bi le-ti

morali biti v nadaljevanju valjarn. Na Javorniku se to zaradi pomanjkanja prostora ni dalo narediti, za Belo pa se to po novem konceptu predvideva in je tudi popolnoma pravilno. Tudi koncept nadaljnje širitve prek potoka Bela je v tem pogledu pravilen.

Pri tem moramo reči še nekaj tudi o gledanju na obstoječi železniški ter cestni promet in transport s trakovi ter o razvoju v bodoče.

Po teoriji Mr. Worthingtona je nesporno, da je vodenje rude od zvrčalne naprave do plavžev v ekonomskem pogledu, po trakovih najcenejše.

(Se nadaljuje)

Po 30 dneh ponovno v obratovanju

Lectromelt električna peč, je v noči od 18. do 19. septembra po 30 dneh ponovno začela normalno obratovati. Poročali smo že, da je bila peč 10 dni v rednem remontu, ki je bil sicer izvršen v normalnem roku, vendar so morali na rezervni del iz Amerike čakati 20 dni, in ta čas je peč mirovala. Po petih urah, ko so prejeli manjkajoči izolator, je električna peč pričela normalno obratovati.

Dvajsetdnevno mirovanje je povzročilo izpad okrog 5000 ton elektrojekla, kar se bo še posebno poznalo v proizvodnih rezultatih v septembru.

— NIČ ČUDNEGA, DA JE OB TAKO "STRAŠNI REVMI" PRI DELU ZANIČ!

2 Revolucionarno delavsko gibanje na Jesenicah v letih 1935 — 1941

Svet se je vse hitreje politično opredeljeval. Kot protiutež razustnemu fašizmu, ki je brezobzirno teptal vse, kar so obsegali pojmi demokracija, svoboda, človekove pravice, so nastajale ljudske fronte. Marsikje so preprečile fašizmu, da bi odločneje segel po oblasti; na ta način so že pred začetkom druge svetovne spopada prispevale znaten delež k skupni zmagi nad fašizmom.

Tudi Jugoslavija je tedaj doživljala precejšnje politične spremembe. Po Aleksandrovi smrti se je beograjska čaršija vse hitreje povezovala s fašističnimi državami. Predsednik Jugoslovanske radikalne zajednice Stojadinović je po nalogu kneza namestnika Pavla sestavil vlado, ki si je kar najbolj prizadevala,

da bi bili stiki s fašističnimi državami zares dobri. Na to sta seveda z vsemi svojimi močmi in ne glede na sredstva vplivala tudi Rim in Berlin; obe prestolnici sta Stojadinoviča trdno priklepali nase. Ob pospešenem umiranju demokracije se je država vse hitreje fašizirala. Jugoslavija je postala cilj potovanja vplivnih fašističnih osebnosti od predsednika nemške državne banke mimo pruskega državnega predsednika in nemškega ministra za gospodarstvo Hermann Goeringa do italijanskega zunanjega ministra in Musolinijevega svaka grofa Ciana. Vsi so prihajali zaradi »poglabljanja« priateljskih kulturnih, predvsem pa gospodarskih zvez. Prihod Čeha Beneša je zmotil to balkansko fašisti-

no idilo ter pokazal, kako daleč so oblastniki od ljudstva, ki je po predsedniku navdušeno izražalo svoje nedeljene simpatije do češkega in slovaškega ljudstva. Toda ljudske demonstracije ob Cianovem prihodu in manifestacije ob Beneševem naših tedanjih oblastnikov niso prav nič motile; njihova barka je že krepko zaplula v fašistične vode.

KPJ v tistem času ni znala zavzeti pravih stališč do številnih vprašanj; kaj takšnega bi se avantgardi delavskega razreda pač ne smelo primeriti. Decembra 1934 so na IV. partijski konferenci izvolili novo vodstvo z Gorkičem na čelu. Čeprav je IV. partijska konferenca pravilno pokazala na napake in pomanjkljivosti, pa jih novo

vodstvo ni znalo odpraviti; samo prikrivali so jih. Kominternu je prejela lažna poročila o stanju v partiji in državi. Gorkič je šel še dalje. Povezal se je s Slobodanom Jovanovićem in Dragišem Vasićem; pošiljal jima je poročila ter se ponižal tako zelo, da se je ravnal celo po njunih navodilih. Pa je prvi postal šef emigrantske vlade ter njenega eksponenta v domovini Draže Mihajloviča; drugi pa najtesnejši sodelavec tega kvilinga. Vse Gorkičevo delo je merilo na likvidacijo KPJ kot revolucionarne partije. Vendar partijske organizacije in člani KPJ so bili resnični marksisti, torej se Gorkiču njegova namera ni mogla posrečiti. Če kaj takšnega niso mogli doseči niti vsi protidelavski in protiljudski režimi, ki so se za dosego tega cilja trudili ves čas od Obznane do leta 1941, potem je bil za likvidacijo tudi Gorkič preslab.

Za boljše razumevanje dogajanja v času od 1935 do 1941 se moram dotakniti nekaterih dogodkov pred letom 1935, kajti tisto, kar se je zgodilo tega leta, je za jeseniški proletarijat prav gotovo najpomembnejše.

Leta 1920 je partijska organizacija na Jesenicah štela

900 članov. V času pa, ko je večino delnic Kranjske industrijske družbe pokupil nemški kapitalist Westen in ko bi morala biti partijska organizacija najmočnejša, se je število njenih članov osulo na vsega en procent impozantne številke iz prvih let po svetovni vojni.

Vzroke za to stanje je treba iskati v samem vodstvu KPJ, zapletenem v frakcijskih bojih, kar je škodljivo vplivalo tudi na delo osnovnih partijskih organizacij. Le-te so začele izgubljati stik z množicami. Razen tega pa so bili pogoji za ilegalno delo vedno težji. Ne smemo namreč prezreti pritiska, ki ga je izvajal šestojanuarski monarhofašistični režim, pa tudi ne posledic svetovne gospodarske krize. Na Jesenicah se je širila brezposelnost — med delavci je sprožila splošen preplah, ki so ga kapitalisti s pridom izrabili. Ze leta 1929 so pri mezdah prikradali delavce za pet odstotkov. To so lahko storili predvsem zaradi tega, ker delavstvo v svojem meznem boju ni bilo enotno; zatorej tudi proti znižanju ni nastopilo organizirano. To je opogumilo lastnike, da so že leto dni kasneje (1930) po-

no zniž
opre
jih p
gost
so pos
bojapr
borist
žeto
znije
z
kraj
me
glas
ileg
KL
Jes
mlaj
r
njo
sl
Jo
reg
Alb
Pibe
so por
lja duš
organiz
vzavili
sklomi
ven
se prav
Kajeva
nena.
Mar
so ali
so vse
da se u
lan
i
macija
pola je
Wes
te
zap
tova
230
lave
tah zap
Ho
je v
enit: n

Kjerkoli v planinah, je sicer vedno prijetno in lepo, prav gotovo pa je v poletju, jeseni, pozimi in pomladi najlepše sredi čudovitega visokogorskega skalnega okrešlja Križkih podov. Tam se kristalijo tri Križka jezera in se poganja v nebo venec edinstveno lepih in mogočnih gora od trentarske Kuklje (1318) prek Zmajevskega grebena do Kancelnov (2191) in Planje (2453). Nad Utrujenim stolpom se greben požene v vrh Razorja (2601 m). Med Razorjem in Križem se svet odpre s čudovitim razgledom v Krnico, v razorane stene Razorja, Mlinarice in Zadnjega Prisojnika, prav tako pa v globeli Križke stene in prepa da Dovškega Gamzovca, Rogljice, Rakove špice, Skrlatiče in v čudovito Veliko Dnino, Martuljske Ponce, Lipnico in Spik, ki se kot mogočne kuli se rišejo in bohotijo na severu.

Okrešelj čudovitih, enkratnih Križkih podov zapira na vzhodu Križ (2410) s Stenarskimi vraticami in rogastim Stenarjem (2501), ki se v enem samem drznem skoku grezi v Vrata k Aljaževemu domu. Med Stenarjem in Bovškim Gamzovcem (2362) se bohotijo Robje, kjer vodi pot skozi Sovatno in Bukovje v Vrata pod mogočno severno steno Triglava. Od Pogačnikovega doma je prek Bovškega Gamzovca speljana enkratno razgledna pot na preval Luknjo (1758), kjer se križajo poti z vzhoda na zahod in iz juga na sever. Venec gora okoli Križkih podov na jugu zaključuje najbogatejši vrt planinskega cvetja Piha-

vec (2114), ki pada prek Šplevt in planine Zajavor v Zadnjico.

Vsekakor se Križki podi z mogočnimi kulisami gora in tremi jezeri raj, edinstvena lepota in veličina sredi naših gora. Proti jugozahodu se odpira čudovit pogled skozi tesen Belega potoka, kjer se je Anton Tožbar Špič-Medved 24. aprila 1871 osebno boril s tri stote težkim medvedom, v Trento, dolino Soče in venec zahodnih gora tja do Bovškega Grintavca (2344) in dalje do Svinjaka (1637) nad Bovcem.

Po Križkih podih se sprehajajo črede brez zvoncev, divje koze, po nebu pa krožijo kralji gora, orli, ki gnezdi v Planji, Zmajevem grebenu in Šplevtah.

Tu vlada čudovit, blagodejen in mogočen prazničen mir, ki mora zadovoljiti, navdušiti in osrečiti še tako kritičnega občudovalca naravnih lepot in zanimivosti.

V skalni planinski svet, ki se razprostira okoli Pogačnikovega doma, vabijo lažje ali težje dostopni vrhovi. Okoliške stene vabijo začetnike in izkušene plezalce. Po robih cvete opojno in bogato planinsko cvetje vseh mogočih barv. Gore so tu na Križkih podih radodarne, obdarjene z vso lepoto in izražene v pisani mavrici vseh mogočih barv.

Na Križkih podih so se že od nekdaj srečavale stečine in pota trentarskih, dovških in bovških divjih in zapri-seženih lovcev. Tu so nameravali graditi svoje planinske objekte pionirji slovenskega planinstva že pred prvo sve-

tovno vojno. Ta čudovit planinski svet so si lastili razni Alpenvereini, med obema vojnama pa so Italijani zgradili pri spodnjem jezeru pod Šplevto »rifugio Seppenchofer«.

V letih po osvoboditvi (1950—1952) pa je planinsko društvo Radovljica, ob izdatni pomoči Planinske zveze Slovenije, pod vodstvom Jožeta Pogačnika zgradilo na Grivi reprezentančen planinski objekt, Pogačnikov dom.

Uroš Zupancič

Kdaj in kako na Križke pode k Pogačnikovemu domu

S tem objektom in gosto mrežo dobro nadelanih in skrbno zavarovanih planinskih poti, ki vodijo na Križke pode z Vršiča prek Prisojnika, Mlinarice in Razorja, iz Kranjske gore skozi Krnico in prek Križke stene, od Aljaževskega doma prek Rušja mimo zavetišča štev. IV na Križ in skozi Bukovje in Sovatno ter prek Luknje in Bovškega Gamzovca, tudi italijanska vojaška pot iz Zoga skozi Beli potok pripelje k Pogačnikovemu domu, so Križki podi, poleti, jeseni, pozimi in pomladi lahko in varno dosegljivi pisani reki veselih in praznično razpoloženih ljubiteljev in obiskovalcev tega gorskega sveta med Razorjem, Stenarjem in Gamzovcem.

Po stenah in robih Križkih podov pogostokrat odmeva pesem klinov in kladiv, vriski naznanjajo, da so mladi plezalci premagali Zmajev greben, steno Utrujenega stolpa ali pa severno steno Razorja, Stenarja ali da se na čudovitem razglednem počivalu navdušujejo nad mogočnim skalnim zidom severne triglavske stene.

Na Križke pode prihajajo res samo pravi veliki in iskreni ljubitelji veličine, lepote in miru planinskega sveta.

Prav gotovo je najlepši in istočasno tudi najbolj priljubljen pristop na Križke pode z Vršiča po Jeseniški, Kopsčarjevi poti skozi prvo Prisojnikovo okno in dalje

po grebenu na sam vrh ponosne dvooke gore. Z vrha vodi edinstvena jubilejna pot na Kajzeljevo škrbino in dalje po palicah in okrajkih nad prepadi Zadnjega Prisojnika skozi drugo mogočno okno s sestopom v Škrino, Zadnjega Prisojnika in po zahodni steni Razorja.

To je pot, ki se da primerjati z najbolj drzno izpeljanimi in zavarovanimi planinskimi potmi v sosednjih in daljnjih gorah Dolomitov in

Varek
te rek
prih
ko mla
stae lju
valepot
ljeiru,
fles
Ponik
spina s
nos z v
lju ter
štee dc
šlee Za
pod in
don dov
praseb
in aj z
bita gor
in sino
čun gor
pla div.

Križki
prie in
pa ok
Raz F
nar Gar
naje in
ko i j
ledslan
jese ro
veto tr
sne met
dijemo
Zima
čuda in
behtraj
ki de
ope Sne
vste
smese
zot Križ
je im
skegurne
čun Mojs
čun šej
vije pri
tic ti I
Vre prek
enka s

Alp. Lepa in zanimiva je tudi nova pot z vrha Križa nad gorenjim jezerom k Pogačnikovemu domu. Ljubiteljem lepe dokumentarne in umetniške planinske črno bele ali barvne fotografije pa je priljubljena pot skozi Sovatno, kjer morejo posneti klasično in veličastno podobo severne stene Triglava. Pot prek Gamzovca v Luknjo navdušuje predvsem zahtevne ljubitelje planinskega cvetja.

Pod Zmajevim grebenom in Planjo, na meliščih med Razorjem in Križem pod Stenarjem in nad Sovatno in po robih Gamzovca, se pasejo veliki tropi divjih koz in kozorogov.

Prav zato je izlet ali tura ali vzpon na Križke pode iz

Var glasovi komunistov so bili osamljeni; delavci so bili vse preveč preplašeni, da se upali upreti špekulantom in izkoriščevalskim mafijam podjetja. Tak položaj je spretno izkoristil West, ter 15. marca 1932 zapletovarno in odpustil 2300 delavcev, kolikor jih je takrat zaposloval v železarni. Hotel je ubiti dve muhi na eni: najprej izsiliti ugod-

ne kredite od države, potem, ko bi tovarna spet začela obratovati, vsiliti delavcem tako kolektivno pogodbo, kakršno si je sam želel. In oboje se mu je posrečilo. Ustrahovani in obupani delavci so plesali, kakor jim je igral Westen. Delavske delegacije so hodile zanj prosjačič v Beograd, on pa je med tem koval dobiček s prodajo blaga iz prenapolnjenih skladišč. Brez škode zase je pustil tovarno štirinajst dni počivati; tako je imel dovolj časa za mehčanje zdvojenega delavstva. Med odpuščenimi delavci jih je bilo po Westnovih računih več kakor šest sto »okuženih« z revolucionarnimi idejami; nobenega od teh ni več sprejel na delo. Tistim pa, ki jih je ponovno zaposlil, je vsilil kolektivno pogodbo, s katero je ponovno znižal zaslužek delavcem za pet odstotkov. Čez svoje uspehe se Westen res ni smel pritoževati: brez odpora se je znebil naprednih delavcev, sprejetim je znižal zaslužek, delničarji KID pa so dosegli višje dividende kot pa v zadnjih dveh letih pred drugo svetovno vojno, ko sta postala železo in jeklo najbolj iskano blago na trzišču.

»Kdo mi da za čik tobaka?«
»Počakaj, saj nimamo trafike!« ga je zavril Mihajlo. »Koliko imaš?«
»Petnajst dni!«
»Kako si jih zaslužil?«
»Z lonci, ampak po nedolžnem. Pri sveti Trojici, da res! Kljuse je krivo! Počasno je. V petnajstih dneh lahko omaga za vselej, ko ne bo mrve in korobača. Zadnjič sem vozil moko in ga z najhujšimi batinami nisem spravil v hiter korak. To me je pogubilo. Neki hudič mi je obesil vrečo loncev na voz. Niti videl jih nisem. Naenkrat me zajamejo policaji. Z njimi je pricapljal človeško ščene, nekakšen trgovec ali kaj. Povedal sem jim čisto resnico, pa ni nič zalego.«
»Tudi na sodnji ne?«
Boško je odkimal.
»Tudi mi nismo otroci! No, petnajst dni ni nič! Saj si vaju. Ali so ti kaj navili gramofon?«

Boško je prikimal in si izprosil čik. Vsem se je ponudil, da bo zanje čistil sobo in ribal kiblo. Mihajlo ga je samo gledal. Oba sta pogrešala kajenje in kila kruha jima je bila prepičala hrana za ves dan. Starešini so jetniki sami ponudili, ker je bil prikupen in je dal tudi nekaj nase. Rajši je stradal, kakor da bi se komu prilizoval. -Boško je pa neprestano prežal na vse, kar je kdo imel, čeprav katerikrat vsi skupaj niso premogli za dobro večerjo. Bil je nesramno vsiljiv in za najhujšo psovko je pokazal trdo kožo. Neprestano je nosil težki površnik na parno ogrevalnico. Mihajlo ga je podil stran, saj ga je razprostrlal nad njegovim ležiščem. Parkrat mu ga je zagnal po tleh, voznik pa ni odjenjal. Toliko časa ga je nosil na vroče cevi, da ga je osušil vseh mokrot in zmrzali, ki jih je nabral še zunaj in sproti na sprehedih.

Eno so igrali stoje. Kdor je bil na vrsti, je z desno dlanjo zaslonil lice in nastavlil levo dlan, da so udarjali po njej. Kadar je pogodil pravega, se je z njim zamenjal. Če je bil na vrsti Vlado, ga je Miško krepko mazal, ko se je obrnilo, mu je Vlado vračal v trojni meri.

Gospod se je ugriznil v ustnice in ga pustil pri miru.

Studenti so imeli šah, lično narejen iz kruha, in so pogosto skrivaj šahirali. Tudi Vlado je rad igral in največkrat dobival. Kmalu se je vnel za slepe partije. Počasi je tuhtal in kombiniral, pritrjal partijo precej daleč, a do kraja ni nobene izvozi.

»S policijo tudi igram na slepo,« je po neki nedoigrani igri dejal Srečku. »Ne vem, kdo bo dobil, jaz ali oni.«

V sodni sobi je bil tudi jetnik Mirko, ki je preležal že več let ječe in so ga večkrat popohali iz suma in navade. Tokrat so ga vzeli k sebi, da je pospravljaj pisarne, donašal jed iz orožniške kuhinje, dobival za to hrano in je samo spat hodil v celico. Odhajal je rano, še pred sprehodom.

»Kaj mislite, ali je zanesljiv in pošten?« je vprašal Vlado neko jutro, ko so čakali, da jih spuste na dvorišče.

»O, pošten pa, pošten!« je zagodel Boško. »Kakor ciganov žep!«

Šlo je za celih sto dinarjev, ki mu jih je dal, da bi vplival z njimi pri uradniku v njegov prid.

»Kar potolaži se, nikdar več jih ne boš videl,« je menil Mihajlo. »In lepc tiho bodi, da te ne primejo zaradi podkupovanja.«

»Vendar, kaj menite? Ali se lahko zanesem, da bo Mirko govoril zame?«

»Kdo naj jamči za neznanca, ko te še prijatelji izigrajo.«

Nihče mu ni dal posebnega upanja. Mirko sam ga je pa tolažil z obeti in izgovori. Potem so ga spet začeli pogosteje klicati k sebi. Zapor ga je že moril, postajal je zajedljiv, a kdaj pa kdaj si je s tihim prepevanjem o morju lajšal negotovo, enolično življenje. Dolgo je držal skrivnost zase, potem pa le ni več strpel, da se ne bi izpovedal in je Srečku zaupal svojo tajno.

V Ženevi se je spoznal z mnogimi uglednimi ljudmi, največ tamošnjimi domačini. Zahajal je v njihove hiše, si pridobil zaupanje in ga utrjeval z damami in s športnimi uspehi na suhem in v vodi.

Vrsek Krnice ali iz Tre-
te rek Luknje zanimiv in
pričljiv za vsakogar, ta-
ko mlajše kakor tudi za
stare ljubitelje in obćudo-
valce pote gora, za ljubite-
lje ru, gorske favne in
flor

Penikov dom na Grivi
sprma s planinsko doma-
nost z veliko mero gosto-
ljubter z radodarno roko
šteje domače in tuje pri-
sleke za vse je na Kržkih
pod in v Pogačnikovem
dom dovolj prostora, še
prasebej pa za skromne
in bolj zahtevne prave lju-
bite gora, ki ljubijo mir
in vino in znajo ceniti in
čuvati gorsko cvetano in ne
plasi divjadi.

Nrziških podih je vedno
prijlo in lepo, prav gotovo
pa okolju Kriških jezer,
Raz, Planja, Križa, Ste-
nar, Gamzovca in Pihavca
najle in najbolj prijetno,
ko ti jesenski vetrovi z
ledaslano pomorijo zadnje
jese rože, ko začno južni
vetri trositi snežinke in
snegete vse poti, ki vo-
dijo mo na Kriške pode.
Zima Kriških podih je
čuda in enkratna. Po ro-
behtrajo snežne zastave,
ki de ogromne snežne
opas. Sneg globoko zamete
vse pote in dele, idealna
smuše ponuja za vrh Ra-
zor, Križa in Stenarja. To
je m in raj visokogor-
skega, enega alpskega smu-
čanja. Najbolj alpskega smu-
čanja seje drzne loke in
vijug prek Stenarskih vrac
in Rušju in dalje v
Vrso, prek Praga. Idealna,
enka smuka je z vrha

Stenarja skozi Sovatno in Bukovje v Vrata. Kaj lepšega in bolj drznega si morejo zamisliti visokogorski alpski smučarji ob drznem smuku z vrha Križa na rob Križke stene in dalje pod Stenarjem mimo Stana in Praga v dolino Vrat. Vijuganje v kristalnem pršiču Križkih podov v pripeki in bogastvu sončne luči pomladnih mesecev je praznično razkošje najbolj zahtevnih ljubiteljev sončne luči. Tu ni potrebno znati vrhunsko tehniko smučanja, smuči rišejo loke in vijugajo same, pesem odmeva med snežnimi planjami Pihavca in Razorja, pogledi se sprehajajo po mogočnih zasneženih skalnih vršcih, pozneje pa se trgajo in lovijo snežne opasti na bližnjih robih in grebenih, v plazovih merijo višine in globine sten, ki se v enem samem skoku poganjajo z vrha v Trento, Mlinarico, Krnico in v Vrata.

Ker je na Križkih podih vedno resnično lepo, pridite tudi vi še to jesen v to čudovito okolje, pridite na visokogorsko smuko s Stenarja, Križa in Razorja, pridite drugo pomlad, srečali se bomo prav gotovo praznično razpoloženi pri Križkih jezerih sredi prihodnjega poletja, s seboj povabite tudi prijatelje in znance, katere nameravate navdušiti za planinstvo, plezalni šport in alpinizem. Gore nad Krnico, Vratmi in Trento nas bodo prav gotovo vse bogato nagradile in navdušile, da se bomo vračali še in še z novimi oboževalci gora.

Tone Čufar

Gospod in ušivec

4

K drugi igri so posedli v krogu, skršili noge, držali roke na tleh in metali drug drugemu brisačo z močnim vzolom, da je krcžila pod koleni. Nekdo je stal na sredi. Z brisačo so ga udarjali po hrbtu. Ko se je obrnil, je izginila pod koleni na nasprotno stran, kjer je spet nekdo zamahnil po njem. Toliko časa je moral oprezati za njo, da jo je pri nekom zalotil. Potem sta se zamenjala.

Gospod je spretno igral in na hrbtih preizkušal svojo športno moč, nikakor pa ni maral v sredo kroga. Našel je celo vrsto izgovorov. Potem so se navadno sporekli in prenehali.

Za te igre je imel posebno veselje šofer Januš. Vse je spravil skupaj, le Boško se je zaman ponujal. Še Miško, ki se je najbolj potegoval za enakost med ljudmi, ga ni maral blizu. Odkar je bil v celici, jih je zmeraj bolj skrbelo. Preklinjali so nadležno golažen, se trebili, a vse skupaj ni nič zaleгло. Nekaterim so se pomnožile navadne uši, drugi so dobili rdečkaste, nekateri spet velike s črnim križem na hrbtu, debele, dolge in čisto črne, ki so grizle kakor ose. Tekmovali so v lovu in si kazali krvave nohte kot lovške trofeje. Kmalu so imeli vsi rdečo kožo.

»Ošpice smo dobili,« je ugotavljal Januš.
»Tudi uši so po božji volji med nami.« se je

»tudi usi so po božji volji med nami,« se je poglasil Boško. Raztolmačil je njihov rodovnik, vrste, poprečno življenjsko starost. »Kdor se jih rad znebi,« je svetoval, »naj zakopje obleko v zemljo ali pa v mravljinec. Na vročem tudi ne strpe dolgo. Takoj jo popijajo kakor tat pred policajem.«

»Imamo ga!« je viknil Mihajlo. »On nam jih je zaredil! Zato je nosil površnik na peč! Da bi te nikdar ne bilo k nam!«

Resnično jezen je planil proti njemu in se komaj obzdržal. Tudi Vlado se je razhudil nad jetnikom. Obetal mu je, da ga bodo spravili v najslabšo sobo, med ušive berače in druge zavržence.

»Mihajlo, ako ti tega ne urediš kot starešina, bom pa jaz govoril z orožnikom!«

»Ne boš, gospod!« se je oglasil Boško in pomahal z lopatastimi rokami. »Če si takó čestit in gosposki, pa nikar ne hodi med nas. Kdo ve, kakšno falotarijo si skuhal, da te toliko časa parijo v preiskavi. Z mojimi lonci je šlo vse bolj na kratko.«

Kmalu se je opogumil, jemal kredite za najrazličnejše reči in zbirai franke za nekaj svetovni športni album. Franki so mu skopneli, Švica zasmrdela, pokazal ji je pete in je menil, da je s tem vse opravljeno. Švicarji so ga pa pogrešili, obrnili so se na konzulat in ko je Vlado že pozabljal Čenevo, je zaradi bogatih skopuhov padel med arestante.

V pušcobnem čakanju se je domislil novih iger. Zdaj ni šlo za tepež, temveč za preizkušanje znanja in spomina. Posedli so v krogu in se domenili za politike. Najprej so vzeli živeče. Prvi je povedal neko ime, drugi ga je ponovil in dodal svojega, tretji je ponovil vse in spet enega dodal. Začel je Vlado.

»Heriot.«
»Heriot — — Blum.«
»Heriot, Blum — — Stalin.«
»Heriot, Blum, Stalin — — Ataturk.«

Sprva je šlo gladko. Ko so pa pospravili pod streho Mussolinija, Hitlerja, Roosevelta, Negrina, Franca, Tituleska, Beneša, skratka vse dnevno važne politike, je nekdo zamenjal vrstni red in izpadel, drugi spet ni takoj pristavil svojega moža, ker mu ga je bleknil pred njim sosed, pa je zopet izostal iz igre. Kdo je koga izpustil in kmalu se je samo še dvojica tepla za prvenstvo. Nekateri so omagali že pri desetem, dvanaajstem imenu, drugi pozneje, preko tridesetih ni prišel nihče. Najdlje sta napejnala možgane Srečko in Vlado, ki sta tudi največkrat vzdržal do kraja.

Prvič je šel Mišk v kot, da so se lahko dogovorili za neko ime. Staviti jim je moral petnajst vprašanj, oni so odgovarjali z »da« ali z »ne«. Če po petnajstih vprašanjih ni potuhtal, je izgubil. Kmalu so se zedinili, poklical fanta bliže in mu zvedavo zijali v napeti obraz.

14. novembra letos bo preteklo 65 let, ko se je pri Markežu na Murovi rodil naš delavski pisatelj Tone Čufar. Ob tej obletnici bomo objavili nekaj njegovih novel.

Kar združeni nismo uspeli...

(Nadaljevanje s 1. stran)

drugačnih rešitvah uskladijo. Vendar pa je dejstvo eno. Republiki je že leto dni jasno, da bo pri reševanju slovenske železarske problematike morala biti prisotna. Nekje je že bila, o nekaterih vaših novih konceptih kako naj bi se stvari v bodoče razvijale pa se danes pogovarjamo.

Pri tem pa moram omeniti nekaj grenkih dejstev. V blagovno tržnem gospodarstvu in v tega smo šli, velja načelo, da vsakdo s svojim denarjem počenja, kar misli, da je najbolj prav. Če je to ena gospodarska organizacija ali zascenik ali tako ali drugače v svetu poznano združeno, je jasno, da se vsi vtikajo v to problematiko. Če pa je pri tem še vprašanje sodeluželbe družbe, potem je razumljivo, da je potrebno to problematiko pred družbo razgrniti in jo obdelati po načelu, v čem pa je družba resnično zainteresirana, da je pri tem prisotna, v kolikor niso morda potrebni normalni procesi blagovno tržnega gospodarstva, selekcije, izirvanja stare proizvodnje in podobno. V Sloveniji nam je to jasno, da v situaciji kakršna je, je republika že bila in bo morala biti tudi v bodoče prisotna. To pa bo pred železarje postavljalo celo vrsto vprašanj, ki bodo izhajali iz tega: kakšno pot ubrati v slovenskem železarstvu, ali je sedanja stopnja usklajenosti programov optimalna, ali so zasnovani koncepti res koncepti neke dolgoročne rešitve slovenskega železarstva, ali niso morda samo to poskusi agonije podaljšati za določeno obdobje. S tem hočem reči, da bodo vsi tisti, ki bodo v Sloveniji po tem konceptu morali tako ali drugače usmerjenost sofinancirati, imeli pri tem svoje prigovore in svojo besedo. To so dejstva s katerimi se bodo železarji morali spoprijazniti in k tem razgovorom pristopiti. To pa pomeni, da morate pričakovati pripombe na vaše poslovanje, na tako ali drugače komercialno politiko in drugo. Želim le opozoriti, da bodite budni, razmišljajte o tem in ne dopustite, da bi se katerikoli most ali mostiček po teh vprašanjih podiral.

Stojite pred nekaterimi vprašanji. Že preje sem naglasil, da s svojim denarjem vsakdo gospodari kakor ve in zna. Vendar pa v situaciji, ko moramo sredstva združevati, nastopi vprašanje, komu bodo ta sredstva služila. Kateri bazični industriji oziroma kateri predelovalni industriji bo služila ta bazična industrija, ki se bo na osnovi tega razvijala. Ali lahko utemeljuje mo da je to resnični bazični poseg, ki bo dal impulza ostali predelovalni industriji, jačal zaposlitev na tem področju in vršil akumulacijo. Da bomo lahko rekli, mi pa sedaj en del te akumulacije, ki se na osnovi tako vodene politike do bazične industrije pri nas lahko zbira, zbiramo nazaj za sam razvoj. Ta krog se bo zaključil in pri tem bo

do železarji morali preudarno sodelovati.

Vsaj za eno kvaliteten stopnjo spredaj

Slej ko prej se pojavlja tudi vprašanje tržišča. Sami ugotavljate, da je jugoslovansko tržišče v nekem smislu stagniralo. Mi vodimo politiko odprtega tržišča. Jugoslavija v svojih konceptih zunanje političnega in trgovinskega razvoja teži za tem, da bi se bariere med nami in zapadnim svetom in v svetu sploh odpirale. Tu bi želeli odprtost v obeh smereh, dejstvo pa je, da gre včasih konkretna politika v obratno smer in da se na mnogih področjih jugoslovansko tržišče zapira. Za Slovenijo velja, eno načelo. Če bo Slovenija v proizvodnji artiklov, ki se tudi na ostalih območjih proizvajajo vsaj za eno kvaliteten stopnjo spredaj, potem lahko računa, da se ji bo tržišče v Jugoslaviji odprlo. Če pa bo nastopala z enako kvaliteto, potem bodo težave s prodajo stalno navzoče. Dejstvo pa je tudi to, da je obstoječi, dosedanj umski, kadrovski in celotni potencial Slovenije resnično sposoben, da se znajde in da zna voditi tako politiko, da bo vsaj za eno kvaliteten stopnjo vodil v tej proizvodnji. To je čvrst imperativ naši industriji in, da je to vedno in pri vseh razvojnih programih in ostalih dejavnostih potrebno imeti vedno pred očmi.

Zelo rad se pridružujem vašim stališčem, da so kadri in razvoj osnovno in enotno vprašanje. Železarne so v tem času pred dilemo, najtežje je seveda na Jesenicah, ker so iz strani republike izpostavljene zelo ostrim pogojem, da ne morete svojih delavcev plačati tako kot jih plača okolica. Stojimo pred neizprosno dilemo, če bomo hoteli imeti železarska delovna mesta zasedena, da bomo morali plačati železarje za kakšen odstotek bolje, kot jih plačuje okolica oziroma blizu tega kot jih plačujejo na zahodu. To pomeni, da bo železarstvu potrebno za osebne dohodke nameniti več, seveda pa bo treba to tudi ustvarjati.

Vprašanje kadrov je za železarstvo eno najbolj poglobitnih vprašanj — mislim, da pri tem vprašanju v Sloveniji še vedno grešimo, premalo damo na osnovno izobrazbo in nadaljnje izpopolnjevanje kadrov. Pri tem vprašanju je potrebno, da slovenske železarne svojo politiko korigirajo. Obzorja je treba odpirati za vse kadre. Predvsem pa je za interesantne potencialne kadre treba odpirati taka delovna mesta in taka obzorja, da bodo tudi za njih v perspektivi zanimiva. Zelo jasno je, da ne bomo mogli razvijati vse na novo. Pregledati bomo morali, kaj se dogaja v svetu, o spoznavati in prilagajati domačim razmeram.

Skupni nastopi — skupne koristi

Imam vtis, da je bilo v zadnjem letu po vprašanju usklajevanja razvoja v okviru železarn največ narejenega. Prišli ste tudi do spoznanja, da se le s skupnimi nastopi resnično lahko najdejo skupne koristi. To predvsem velja za vašo odločitev, da segate s svojimi sodelovanji tudi čez meje Slovenije. Ob podpisu pogodbe o sodelovanju med našimi in hrvaškimi železarnami se srečamo z dvema dogodkoma. Pred letom dni ste se namreč odločili, da najprej porušite lokalne plotove in stopite na skupno pot, letos pa že prehajate prek meje republiških okvirov. To so nujnosti, ker si s tem odpirate in zagotavljate nova tržišča in ker tako sodelovanje mora prinesiti tudi skupne koristi. Imamo tudi ljudi, ki dvomijo v taka sodelovanja in večkrat postavljajo vprašanje ali ima to smisel. Pri tem ne gre za alternativno ali sodelovati ali ne, alternativa je, ali imamo iz te ali drugačne oblike sodelovanja skupne koristi. Ob tem vprašanju, ki sem ga vzel v podkrepitev uvodne trditve, da ste pri usklajevanju razvoja največ napredovali, bi rad naglasil, da to razvijajte naprej, razvijajte resnično v takem smislu, da boste imeli skupne koristi, da boste v tem videli resnično realizacijsko vrednost povezovanj. Pri tem pa se korajžno otresajte vseh takih ali drugačnih namigovanj in prišepetovanj, da iz tega nič ne bo. To je stara konvencionalna modrost, ki ni modrost, ampak je ponavljanje obrabljanih fraz, ki vleče nazaj in ki večkrat kolektiv pripelje do tega, da se takega procesa izogne.

Pogled v bodočnost

Smo pred sprejemanjem srednjeročnega programa razvoja Slovenije in oblikujemo že dolgoročni razvojni program. Ob tem gre za vprašanje, kako bi se najbolj učinkovito lotili pregleda in pretresa koncepta srednjeročnega programa slovenskih železarn, ga ocenili in dobili pozitivne elemente, ki spadajo v celotni republiški razvojni program. Tudi nekaj naših prihodnjih srečanj bo namenjenih temu, da se ti razvojni koncepti, ki so pred vami in stopnja vašega dosedanjega sodelovanja kritično pretrse in da se poiščejo skupni koncepti, kako to vključiti, vsaj nekaj tega v tok razvoja dogodkov usklajevanja konceptov, da bi tudi vam pri vaši soluciji reševanja pomagali.

Najbrž je k temu vašemu razvojnemu konceptu potrebno dodati še vizijo, še nek daljši pogled naprej. Ena od vizij je podana s tem, da ste s hrvaškimi železarji začeli skupno razmišljati o preskrbovanju s koksom, o vprašanju peletov, surovega jekla,

eventuelni gradnji železarne na morju in podobno. V tej viziji je potrebno prikazati, da srednjeročni koncept razvoja slovenskih železarn ne gre v smeri križanja z nekim takim pogledom, pogledom v naprej, ampak da ga podpira in da v tem išče pravi koncept rešitve.

Nobenih utvar nimam, kakšna stopnja sodelovanja je dosežena med slovenskimi železarnami v minulem letu. Te stvari tu in tam tudi dovolj kritično ocenjujejo. Vendar moram povedati, da ste krenili korak naprej in da take in podobne razprave, ki ste jih danes začeli okoli srednjeročnega načrta, ki so sicer še bolj otipavanja, bodo še zelo potrebne. Potrebne zato, da dobite skupni imenovalec, da boste v okviru republike lahko začeli nastopati z nekim konceptom, ki resnično rešuje slovensko železarstvo. Da bi ga pa reševalo, se ga tudi vključuje v naše srednjeročne in dolgoročne koncepte, s tem pa tudi nekaj ukrepov in pogledov, kako vam pri tem pomagati.

Ob tem bi predvsem še enkrat rad načel vprašanje energetike. Slovenske železarne, so v preteklem petletnem obdobju zbrale slabe tri milijarde dinarjev za nadaljnji razvoj razširjene proizvodnje energetike. Po eni strani energetiki pravijo, da to ni veliko, za železarne pa dajatev ni bila majhna. V bodoče razmišljamo, da bi poskušali s sistemskimi merami železarstvo pa tudi drugo bazno industrijo s temi prispevki za razširjeno proizvodnjo energetike nekoliko razbremeniti. Razbremenitev pa bi bila v tem, da bi železarne konvertirale ta sredstva, ki bodo v naslednjih petih letih likvidna, to je slaba milijarda in pol dinarjev, v skupna vlaganja in da bi s tem nastopili kot sovlagatelji pri gradnji skupne nuklearne elektrarne. V zadnjih petih letih smo v Sloveniji investirali v energetiko slabih 100 milijard dinarjev, v naslednjih letih pa bomo investirali čez 220 do 250 milijard, odvisno od vključevanja plina v energetsko mrežo. Na osnovi tega ni težko izračunati, kakšen bi bil delež oziroma ključ sodeluželbe slovenskih železarn pri razširjeni proizvodnji energije. S tem seveda, da vas republika s sistemskimi merami razbremenjuje za nove prispevke, da pa železarne stare konvertirajo, vam daje takojšnjo podporo sistemske rešitve, da bi bile železarne po tem razbremenjene. Po letu 1976, takrat bo znašala potrošnja železarn blizu milijardo kilovatnih ur, bi po tem konceptu dobivale železarne energijo po lastni ceni, kar ne bi smelo pomeniti samo zadržanje na sedanji ceni, ampak celo prihranek, kar bi po naših izračunih nekako zneslo dve milijardi v korist železarn.

To sta dve izredni akciji, ki sta v teku in pričakujemo,

da se bodo železarne aktivno vključile in sodelovale. Razmišljamo tudi o možnostih plinifikacije v Sloveniji in v zvezi s tem v kratkem pričakujemo ustrezno študijo. S to študijo želimo ugotoviti, kakšne so realne možnosti oziroma Sloveniji dati odgovor ali lahko računamo v Sloveniji s plinifikacijo ali ne. Če bomo ugotovili, da smo majhni potrošniki, preveč razvejeni in podobno, je to tudi za železarne sila pomembno glede njihovih nadaljnjih investicijskih odločitev. Seveda pa je za sam razvoj Slovenije tak plinovod izredno pomemben in vedeti moramo, če bi na primer prišlo do plinovoda Maribor — Celje — Ljubljana — Jesenice, da bi se ob njem začela razvijati tista industrija, ki je toplotno — energetsko zahtevna. Ko bomo dobili odgovor na to, bomo začeli razmišljati v zvezi s tekočimi gorivi, pri čemer se ne moremo veliko nadejati, vendar bi tudi tu lahko z nekimi določenimi posegi dosegli neke določene koristi.

V zvezi z izraženo mislijo glede skupnih nastopov pri podpisu pogodb za energijo, pripominjam to, da stojimo na stališču, da je potrebno v našem gospodarstvu pri vprašanju energije na sploh in ne samo elektroenergije priti do tega, da vsakdo plača tiste stroške, ki jih s svojim odvzemom povzroča. Če primerjam samo slovenske železarne in ostalo bazično industrijo s Kidričevim na čelu, potem vidimo, da so to zelo kvalitetni potrošniki energije, saj ta ne niha med dnevom in nočjo, med nedeljo in praznikom. Medtem ko smo ostali potrošniki, kot gospodinjski odjemalci, manj kvalitetni potrošniki, in se bo to moralo tudi nekje razlikovati v sami ceni. Skratka stvar pripelje do tega, da vsakdo plača stroške, ki jih z odvzemom povzroča. Hkrati pa dokazovati, da kvalitetni odvzem železarn pogojuje zelo normalno obratovanje energetskih obratov, kar se mora tudi konvertirati v ceni električne energije. Pri tem in drugih vprašanjih je možna vrsta nastopov, ki bodo gospodarsko situacijo železarn krepili.

V prihodnje se boste pogostejše srečevali v debatah o razvojnem načrtu, razprave bodo včasih tudi ostre, ker so investicijska vlaganja glede na zaposlenega v posamezni tovarni različna. Ob tem moram poudariti, da bo republika obravnavala železarne kot celoto. Kot celoti bo dajala sredstva in določala sistemske mere, vi pa boste o notranji delitvi in notranjih kalkulacijah sami odločali. Z naše strani bodo vedno prisotni elementi to delovno skupnost krepiti in ji pomagati prebrestiti tudi eventuelne notranje in druge težave, ki bodo v teh odnosih nastopile, da bo ta skupnost še bolj trdna in po svoji notranji ureditvi še bolj učinkovita.

Splošni ljudski odpor — naloga nas vseh

V torek 22. septembra je bila v sejni sobi skupščine občine redna seja občinske konference ZK Jesenice, na kateri so v glavni točki dnevnega reda razpravljali o pripravah in nalogah splošnega ljudskega odpora. Kot je v uvodnem referatu poudaril sekretar Pavle Lotrič, razprava ni bila mišljena v tem, da bi sedaj govorili o tem ali je splošni ljudski odpor potreben ali ne. V tem ni več alternative, saj nam številni primeri dokazujejo nujnost naše pripravljenosti.

Namen razprave je predvsem v tem, da Zveza komunistov postane iniciator vseh akcij in da se sama organizira tako, da v določenih pogojih in okoliščinah najbolj deluje ter da k reševanju vprašanj in nalog vključimo vse politične, družbene in samoupravne organe, oziroma vse občane. Sekretar je nato govoril o politični situaciji v svetu, ki narekuje našo pripravljenost, da bomo znali braniti svobodo in neodvisnost, pa čeprav trenutno ni nobene nevarnosti, da bi nas kdo napadel. Poudaril je tudi, da je ob velikih silah, ki jih predstavlja NATO ali pa Varšavski pakt možen v primeru okupacije le splošni ljudski odpor, ki naj bi zajel slehernega občana, slehernega državljanca ne glede na starost ali spol. Splošni ljudski odpor je oborožen odpor, katerega nudijo pripadniki rednih vojaških enot, teritorialne enote in seveda tudi civilisti, ki v neoboroženem odporu lahko škodujejo okupatorju.

Sekretar Pavel Lotrič je kritično govoril tudi o komisiji za splošni ljudski odpor, ki je bila organizirana pri komiteju in ki je v prvi fazi pomagala organizirati teritorialne enote in drugo. Delo komisije je treba poživiti, prav tako pa je treba zajeti tudi vse druge družbene organizacije, še posebno tiste, kjer se zbira mladina. Podrobno je nato govoril o nalogah komisije in drugih organizacij, delovnih organizacij, krajevnih skupnosti in posameznih poklicnih institucij. Pri tem je pomembna misel, da je treba prekiniti s prakso, ki je zoževala aktivnost in iniciativo samo na ozke politične ali upravne organe.

Seji so poleg gostov prisostvovali tudi sekretarji krajevnih organizacij ZK in predstavniki krajevnih odborov SZDL, kar naj bi pomenilo, da je treba stremeti za tem, da bi načela splošnega ljudskega odpora in obrambe lažje konkretizirati na področju krajevnih skupnosti, ki je ljudem najbližja.

Na seji je bil končno predložen in tudi sprejet program dela komisije za splošni ljudski odpor pri komiteju občinske konference ZK Jesenice.

Razprava je bila živahna, predvsem pa je bilo postavljeno tudi vprašanje kako z zahtevami in nalogami seznaniti slehernega občana. Berti Brun je poudaril, da je treba čim bolj aktivizirati odbore pri krajevnih skupnostih in da bi te v svoje programe

morale vključiti tudi vzgojo prebivalstva. Prav tako naj bi o splošnem ljudskem odporu in nalogah govorili na šolah. Tone Varl je poudaril tudi druge zahteve, ki bi jih bilo treba vzporedno reševati. Misli je na naš standard, ki zajema predvsem zaposlitev in stanovanje, ter da ne bi mladi v tako velikem številu odhajali na delo v tujino. Ludvik Kejžar je govoril o tem, da je treba splošni ljudski odpor integrirati v našo celoto, kot smo v preteklih dvajsetih letih uspeli samoupravljanje vključiti v našo vsakdanjost. Na vsakem koraku je treba tudi idejno vzgajati občane.

Stane Križnar pa je poudaril strateški položaj Jugoslavije, ter da je treba resno prijeti za delo in predvsem tudi na vsakem koraku poudarjati duh jugoslovanskega partiotizma in preprečevati šovinizem.

Seje se je udeležil tudi Kajtimir Jakopič, predsednik komisije za splošni ljudski odpor pri CK ZK Slovenije, ki je prav tako posegel v razpravo. Naglasil je, da se je nujnost za splošni ljudski odpor pojavila po avgustovskih dogodkih leta 1968 na Češkoslovaškem in da smo prvo fazo hitro in uspešno izvedli, sedaj pa je potrebno začeto delo izpeljati do konca in pri tem zainteresirati vse občane, vse prebivalce.

Po analizi je bilo po drugi svetovni vojni na svetu okoli 50 raznih konfliktov, tako da živimo bolj v vojni kot pa v miru. Vojna žarišča se pojavljajo povsod, tam kjer so nerazviti in neenotni. Velesile kljub težnji po pomiritvi na Bližnjem Vzhodu, kljub težnjam po razorožitvi, kljub podpisu pogodbe med Bonom in Mosko, kljub medsebojnim dogovorom, želijo razširiti svoje interese predvsem na račun majhnih ali srednjih držav.

Biti hočejo povsod prisotne, vendar pri tem skrbno pazijo, da ne bi prišlo do medsebojnega konflikta. Na svetu je trenutno okoli 22 milijonov ljudi pod orožjem in pa približno 30 milijonov ljudi zaposlenih v vojni industriji. Situacija sicer ni taka, da naj bi se jutri pomenila nevarnost za nas, vendar moramo biti pripravljeni. O naši obrambni pripravljenosti, naj bo vsakdo tudi zunaj naših meja seznanjen, da bo vedel, da bo pri nas naletel na organiziran odpor. Končno je splošni ljudski odpor in naša oblika organiziranosti postala oblika, ki jo hočejo posnemati vse majhne in srednje dežele. S politiko neuvrščeno-

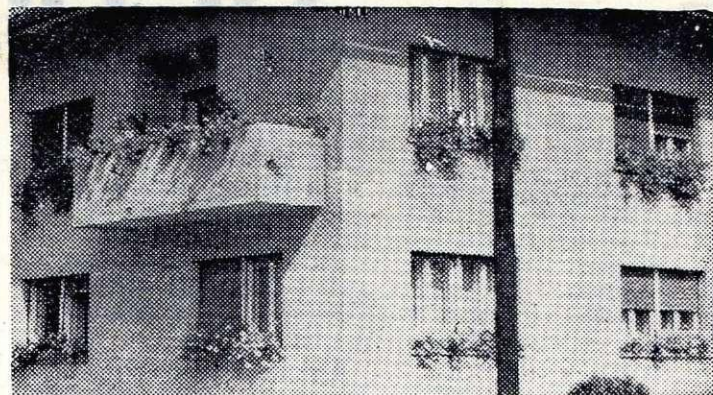
sti pa rahlamo blokovske vezi. Tov. Jakopič je ob koncu še dejal, da mora biti naš interes vsestransko razviti dejavnosti vseh društev, ki združujejo občane, še posebno pa mlade. Delovne organizacije marsikdaj namenljajo denar za manj pomembne stvari, če pa bi denar namenile na primer za društvo TVD Partizan, za razna društva ljudske tehnike in drugo, bi s tem prispevali tudi k obrambni pripravljenosti.

Ob koncu seje so sprejeli nekatere zaključke: Smo tik ob dveh mejah pa je zato tuji vpliv toliko večji, zato moramo še toliko bolj aktivno delovati na področju splošnega ljudskega odpora. Koordinacijski odbor pri občinski konferenci SZDL je treba kadrovsko okrepiti, obenem pa ga številčno zmanjšati, saj do sedaj ni povsem upravičil obstoja. V mesecu oktobru je treba sklicati sestanek vseh sekretarjev osnovnih organizacij ZK, kjer naj bi govorili o neposrednih nalogah vseh komunistov. SZDL je najbolj masovna organizacija in zato mora tudi ona obravnavati ta vprašanja in to kako vključiti v to gibanje članstvo. Končno je bilo še rečeno, da je treba več skrbi posvetiti mladim, vzgajati patriotizem in posvečati več skrbi društvom, kjer mladi delujejo.

Na seji občinske konference ZK Jesenice so izvolili tudi delegata, ki se bo z Gorenjske v oktobru udeležil v Beogradu prve seje konference ZK Jugoslavije. Ker bodo na seji razpravljali in sklepali o razvoju socialističnih odnosov v kmetijstvu in na vasi so se predčasno domenili, da bodo predlagali aktivne družbene delavce iz tega področja. Na torkovi seji je bil izvoljen inž. Anton Črne, zaposlen pri kmetijskem živilskem kombinatu v Radovljici, ki je dobil 28 glasov, medtem ko je Valentin Kodelj, načelnik oddelka za gospodarstvo skupščine občine Škofja Loka dobil 11 glasov. Volitve bodo morali opraviti še v drugih štirih Gorenjskih občinah, tako da bodo končni rezultati znani pozneje.

Ob koncu ne moremo mimo dejstva, da je bila na torkovi seji razmeroma slaba udeležba članov konference, kar je bilo tudi rečeno v razpravi. Od 75 članov je bilo navzočih 39, medtem ko se je vsega 17 članov opravičilo. V zadnjem času smo bili nekajkrat priče, da posamezne seje raznih družbeno političnih organizacij niso bile sklepčne. Zato so se tudi domenili, da bodo organizacijam, v katerih so volili posamezne delegate za občinsko konferenco sporočili, kako se udeležujejo posamezniki sej. Seje sta se udeležila še Vlado Janžič, član sekretariata SK ZKS in Polde Kejžar, sekretar medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko.

L. T.

Bogastvo rož na hiši Rudija Pristova na Plavžu

100 - letnica ljudskih taborov na Koroškem

Pretklo nedeljo je bilo na Bistrici pri Pliberku praznovanje 100-letnice ljudskih taborov na Koroškem. Proslavo je pripravila in izvedla zveza slovenskih organizacij na Koroškem v sodelovanju s slovensko prosvetno zvezo.

Na zgodovinskih tleh se je zbralo čez 2000 koroških Slovencev iz Kanalske doline, Zilje, Roža, Podjune, Jezerskega in Mežiške doline. Med udeleženci proslave pa je bilo tudi 90 Jeseničanov.

Tabor je toplo pozdravil Franca Leskoška — Luko, Viktorja Avblja, predstavnika ljubljanske univerze, župane nekaterih obmejnih občin, našega konzula v Celovcu, domačina Karla Prušnika, predstavnike slovenske prosvetne zveze iz Trsta in druge ugledne družbene delavce iz Slovenije.

Za taborsko razpoloženje je skrbela godba na pihala ravninskih železarjev.

Na taboru je prvi spregovoril podžupan pliberške občine Mirko Kumer — Čirče, ki je jedrnat orisal 100-letno borbo koroških Slovencev za svoj narodnostni obstoj, za kulturne pravice in pravice slovenskega jezika. Ta borba žal še ni končana. Svoj govor je zaključil: »Hočemo ostati to kar smo, hočemo ostati koroški Slovenci!«

Za Kumrom je govoril predsednik zveze slovenskih organizacij na Koroškem in kulturni delavec dr. Franci Zwitter. V njegovem govoru smo čutili vso opravičenost borbe slovenske etnične skupnosti na Koroškem, kot sestavni del avstrijskega življa, za popolno enakopravnost. Svoj govor je zaključil: »Pravica je naš ščit in naš meč je resnica!«

V kulturnem sporedu so sodelovali poleg ravnanske godbe še pevski zbori, gledali smo odlomek iz Miklove Zale ziljsko štehanje. Navzoče pa sta še posebno ogrela instrumentalna ansambla »Štirje kovači« in »Bele vrane« s pevcem Ninom Robičem.

Pred sto leti so se tudi Korošci dejavno vključili v takorimenovano taborsko gibanje, ki se je na ostalem Slovenskem začelo že dve leti prej. To dveletno zamudo si moramo razlagati z dejstvom, da je sicer do sklica slovenskega tabora v Bistrici pri Pliberku

prišlo že v septembru 1868, vendar so ga oblasti prepovedale in tako zavrle taborsko gibanje za dve leti. Sklic slovenskega tabora na Koroškem je takrat podpisalo 52 vidnih Slovencev iz Podjune. Oklic tabora utemeljujejo s tem, da so že njihovi pradedje sami volili svoje vojvode na Gosposvetem polju in imeli pravico, da se lahko zbirajo pod milim nebom. Že njihovi predniki so se pod košato lipo posvetovali o najvažnejših dogodkih in zadevah. Oblast in notranje razprtije so pokopale s slovenskim vojvodstvom tudi to pravico, ki je šele sedaj znova oživela. Oklic prvega tabora, ki je bil, kakor smo že poudarili prepovedan, med drugim dobesedno pravi: »Pokazimo, da še tudi mi Koroški Slovenci živimo!... Gotovo si tudi Vi želite, da bi se stanje izboljšalo. Lepa priložnost se vam ponuja vsemu svetu razodeti, kako da bi se dalo po Vaših mislih na bolje obrniti!« S temi besedami so sklicatelji pred stodvetimi leti pozivali Koroške Slovence na svoj prvi tabor zaman, kajti tabor so jim preprečile oblasti. Dve leti kasneje, to je leta 1870 pa je na Koroškem prišlo do sklica kar dveh taborov. Prvi je bil 31. julija v Bistrici pri Pliberku, drugi pa 18. septembra v Zopračah blizu Vrbe. Prvega se je udeležilo 8000, drugega pa že 10.000 Koroških Slovencev.

Na prvem taboru so se skupaj posvetovali o treh najvažnejših stvareh in sicer: Ali se ne bi dalo po postavnih poti doseči, da bi Slovenci posebej volili svoje zastopnike in da bi Slovenci imeli svoj deželni zbor in drugo: zakaj se enakopravnost v uradih in šolah ne uresniči? In tretje: kako bi se dalo po postavnih poti zmanjšati davek in izboljšati kmečko stanje.

S tem zborom oziroma taborom, se je pričela živahna dejavnost Korošcev za zedinjenje vseh Slovencev v skupno administrativno in politično telo, ki je dosegla svoj višek prav na taboru 18. septembra v Zopračah blizu Vrbe na Koroškem.

Tabori so bili takrat, ne samo na Koroškem, ampak po vsem Slovenskem važen faktor v političnem gibanju za boljšo prihodnost borečega se slovenskega naroda.

Javno obljubljam...

V nedeljo, dne 20. septembra, se je malo nad Zabreško planino, kjer je v prijetni gorski dolinici vzdignena plošča z napisom: »Tu je v letu 1942 v borbi z okupatorjem padla Julka Jensterle doma iz Javernika«, v prelepem septembrskem viemenu zbrala skupina 40-tih ljudi. Krajevni odbor ZZB NOV iz Zirovnice je organiziral manjšo svečanost, ob predaji 12 spominskih obeležij, ki spominjajo na smrt 34 borcev NOV. Vsa ta obeležja so raztresena v podnožju Stola, od Zelenice tja do potoških rovtov. Doslej je kot povsod za ta obeležja skrbel in jih obnavljal KO ZZB NOV, ta dan pa je to skrb prevzela lovska družina Stol — Zirovnica. Ti dve organizaciji že vsa leta tesno sodelujeta. Tri plosče, ki so postavljene najvišje, ena od teh na vrhu Stola, so bile postavljene s prostovoljnimi delom lovcev. Uspešno sodelujejo tudi ob raznih praznikih in komemoracijah. Lovska družina pa uspešno sodeluje tudi s Planinskim društvom. Enotnost članstva, ki jo neguje in usmerja ak-

tivno vodstvo družine, je s takim vsestranskim delovanjem prestopilo tiste običajne, ozke lovske meje. S takim delom je lovska družina prišla bolj med ljudi in se uvrstila med organizacije, kjer je tovarštvo ter prostovoljna disciplina najmočnejša sila.

Zadnja nedelja pa je to organiziranost in sodelovanje samo potrdila. Lovci in borci so se zmenili, da v štirih skupinah obiščejo to nedeljo dopoldan vsa spominska obeležja na že omenjenem področju. Prva skupina je odšla že v soboto popoldan na vrh Stola. Med gosti v Prešernovi koči so srečali tudi skupino 21 mladih ljudi, članov delovnega kolektiva »Titan« iz Kamnika. Le-ti imajo v podjetju lastno planinsko sekcijo, ki deluje pod okriljem Planinskega društva. Planinska pesem in dobra volja sta naredila svoje. Tovariš Čiro, vodja skupine, je povabil te fante k sodelovanju naslednji dan ob komemoraciji ob plošči padlega borca Jožeta Kodra. Tako je zjutraj v gorski mir odmevala lepa partizan-

ska pesem ob okrašenih ploščah. Tovariš Čiro je navzočim povedal, kako težke so bile okoliščine takrat, ko je mlademu Kodru prenehalo biti srce.

Opisal je težko pot borcev, ko so se morali pred močnimi nemškimi silami umikati v nemogočih okoliščinah, v mrazu in globokem snegu. Na koncu je pozval prisotne lovce, da z vso ljubeznijo čuvajo te naše svetinje. Predstavniki lovske družine se je zahvalil za zaupanje in obljubil, da bodo za to odslej skrbeli vsi lovci. Kamničani so zapeli še lepo planinsko pesem, častna salva pa je zaključila prevzem spominskega obeležja. Kamničani so ob tej priliki obljubili, da pridejo na že tradicionalni februarški spominski pohod.

Ostale tri skupine pa so v nedeljo zjutraj krenile vsaka v svojo smer. Od spomenika talcem v Zelenico, preko Jamovcev v Zabreško in tretja do potoške — Valvazorja proti Zabreški. Malo po 12. uri so se vse štiri skupine združile pri plošči Julke Jensterle ali pri Julki, kakor Zirovničaniom že označuje kraj, da sodelujejo ob zaključni manifestaciji.

Poleg okrašene plošče so se slikovito odražali v lepi jesenski prirodi prapori ZZB NOV in LD poleg trobojnice. Pevci Zirovniške Svobode so zapeli večno lepo »Prečuden cvet je v grapi črni«. Tu v gorskem svetu, v odmaknjem miru, uho šele dojame lepoto naše pesmi!

Za tem je predstavnik KO ZZB NOV orisal pomen svečanosti. Poudaril je, da je ta akcija neposreden rezultat aktivnega sodelovanja med organizacijama. Člani organizacije ZB so vsak dan starejši, organizacija se krči, medtem, ko je v lovske družine prav nasprotno. V dobrih dvajsetih letih je narasla na čez 40 članov. Prepričani smo, je dejal, da smo naše svetinje izročili v prave roke. Zahvalil se je lovcom za dosedanje sodelovanje in za prevzeto varstvo nad spominskimi obeležji. Predstavniki lovske družine se je zahvalil za izkazano zaupanje, predsednik lovske družine pa je dal: »Javno obljubljam, da bomo čuvali in skrbeli za časten spomin, ki ga predstavljajo vsa danes obiskana obeležja, obljubljam, da postanemo tradicije NOB last vseh mladih lovcev.«

Sledila je partizanska pesem in recitacije učencev osnovne šole oziroma mladinske organizacije. Šele ubrano zapeta lovska pesem nas je zopet vrnila v naš čas, v čas življenja in lepote.

Častna salva se je odločila tja do rjavih peči in smokškega vrha. Lovski rog je oznanil konec svečanosti, ki pa se je nadaljevala pri Valvasorju s tovariškim srečanjem.

Anton Zupan

S. Šorli

Spominska svečanost

V soboto, dne 19. septembra, se je jeseniški mladinski pevski zbor srednjih šol, ki ga vodi zborovodja Janko Pribošič, udeležil spominske svečanosti ob obletnici smrti slovenskega komponista in glasbenega pedagoga Blaža Arniča v Lučah. Pokojnemu Arniču so ob tej priliki odkrili poprsni kip, delo kiparja S. Batiča.

Jeseniški mladinski pevski zbor srednjih šol pa od tega dne nosi tudi njegovo ime — MLADINSKI PEVSKI ZBOR BLAŽ ARNIC — JESENICE.

Nov način interpretiranja krajine

V sredo 16. septembra so v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah odprli slikarsko razstavo akademskega slikarja Silvestra Komela iz Rožne doline pri Gorici. Ani in Jože Bedič, sta s kratkim koncertom Heidnovega in Viottijevega dueta za dve violini poskrbela za prijeten uvod v otvoritev. Za oceno slikarjevega ustvarjanja pa so porabili recenzijo umetnostnega zgodovinarja Andreja Pavlovca, iz katere povzemamo nekaj osnovnih misli.

V sedanjem slikarskem vrenju občutimo neko zatišje pred pojavom nečesa novega. Tudi pojmovanja in tolmačenja krajine, pod atributom »asociativna krajina«, so še naprej vezana na nekatere bistvene sestavine in podatke iz narave. To slikarstvo pa je že osvobodeno dobesednega prepisovanja iz narave, v njem zasledimo novo slikarsko abecedo in bolj svoboden pristop do obravnavane snovi. Tudi sedanji jeseniški gost, slikar Silvester Komel, sodi v to vrsto slikarjev, ki na nov način interpretirajo

krajino. Novo pri tem je čustven in celo filozofski pristop, kar skupaj z osebnim angažiranjem stavlja v transformiranje zbranih podatkov, dobljenih v naravi. Čeprav čustveno vezan na svoje motive, je Komel bolj razumsko kot pa čustveno abstrahirati vse odvečno in obstati pred samo barvo, ki jo mu nudi motiv.

Nekdo je na otvoritvi razstave rekel, da so njegove slike barvna simfonija. In res je njegovo krajinsko slikarstvo občuteno, z barvo določeno, izpeljano iz osnovnih elementov pokrajine, ki jo slika s slikarskim rokopisom, ki je lasten Komelu. Njegovo slikarstvo je bogato razčlenjeno in teži v barvno abstrakcijo, kjer svoboden barvni polet kaže živahnega slikarja, ki je prenesel formalistične probleme med barvne ploskve in lise.

Razstava bo odprta do vključno 27. septembra, vsak dan od 9. do 12. in 14. do 19. ure. Nikomur ne bo žal, če si bo ogledal slike tega virtuozna barv.

Srečanje prostovoljcev Šefmanove čete

Verjetno je le malo srečanj, kjer bi tako pristržno pozdravili v svoji sredi svojega nekdanjega komandanta, kakor je bilo to 13. septembra v Podkorenu, ko so se srečali prostovoljci za severno mejo iz leta 1918/1919 z Gornjesavske doline. V svoji sredi so pozdravili svojega nekdanjega komandanta Karla Šefmana, takratnega nadporočnika, kateri je po razpadu stare Avstroogrske monarhije organiziral obrambo skrajnega kota naše ožje domovine od Peči, Petelinjka do Kepe in Rožce v Karavankah in tudi nasproti Italiji pri Ratečah in na Vršču.

Znano namreč je, da so Italijani po zasedbi demarkacijske črte ob koncu druge svetovne vojne, silili prek te črte in bi radi zasedli dobršen del Gorenjske. Prav zaradi tega je bila tako pomembna hitra akcija, ki jo je izvedel Karel Šefman, ko je že v nekaj dnevih zbral četo 150 prostovoljcev in to največ iz Rateč ter Podkorena. Na dober odziv pa je naletela tudi med prebivalci Kranjske gore, Mojstrane, Dovjega in drugih naselij v Gornjesavski dolini.

Od takratnih 150 prostovoljcev, je menda živih le še 44 in od teh se je srečanja udeležilo 24, drugi pa so zaradi starosti in boleznij izostali. Tudi trije člani občinskega odbora Zveze prostov. borcev

za severno mejo 1918/19 z Jesenic so se udeležili sestanka.

Zanimivo je bilo slišati pogovor o nastanku »Šefmanove čete«, ko je zbiral prostovoljce med ljudmi, ki so se vračali domov z raznih front razpadle avstrijske države in je med njimi našel zavedne in idealne fante in može, kateri so bili takoj pripravljeni z orožjem braniti meje novo rojene Jugoslavije. Tov. Šefman, ki se je po dolgi desetletjih prvič sestal z nekdanjimi prostovoljci svoje čete, je bil vidno ginjen, ko je videl, kako ga nekdanji soborci še vedno cenijo in spoštujejo, kot dobrega komandanta. Tudi tov. Smolej iz Kranjske gore, ki živi sedaj v Kobari- du in je predsednik medobčinskega odbora Zveze prostovoljnih borcev za severno mejo za vse primorske občine, je poudarjal velike zasluge tov. Šefmana, saj je imel kot narednik v četi, najožje stike z njim.

Navzoči pa so precej kritično ocenili obširen sestavek o bojih za severno mejo, ki je bil objavljen odnosno natisnjen v jeseniškem zborniku JEKLO IN LJUDJE, preteklo leto. V tem sestavku se Šefmanova četa ali bolje skupina prostovoljcev Zgornjesavske doline komaj omenja, čeprav so tudi oni sodelovali v obrambi naše meje in tudi doprinesli svoj delež.

Kaj bomo gledali

V okvirnem repertoarju amaterskega gledališča Tone Čufar za sezono 1970/71 nam preostanejo še štiri dela, ki so nastala po drugi svetovni vojni, da si jih ogledamo. Najprej ugotovimo, da ima najmanj zaupanja publika prav do sodobnih del. Naslovi sodobnih del nehoti razkrivajo svoje poreklo in publika ima presenetljiv posluš za te naslove. Ne malokdaj lahko slišimo iz ust celo zavzetega ljubitelja gledališča pripombo: »Saj je že naslov tak (čuden, smešen itd.), da prav gotovo tudi igra ne more biti kaj vredna.« Skratka naslovi modernih dramskih del publiki prav ničesar ne povedo ker so novi in tuji. Res pa je tudi, da imajo naslovi sodobnih del svoj stil, svoj poseben pečat, da tako rečemo in res je tudi, da so v zadnjih 25 letih v modi precej simbolični in zapleteni naslovi. Če so nekaj hoteli že z naslovom razodeti osnovno bistvo in celo vsebino igre, potem si danes pomagajo s prisposodobami, ki seveda nepoučenim in gledališko nevzgojenim publiki ne povedo prav nič in v nekem smislu celo odbijajo. ROMEO

IN JULIJA, PREBRISANA VDOVA, HOPSON V ŠKRIPCIH, POHUŠANJE V DOLINI SENTFLORJANSKI itd., so naslovi, ki že z dvema besedama povedo gledalcu o igri skoraj vse, tudi zato, ker smo v šoli, v časopisih in še kje slišali več o njih kot na primer o POLETJU SEDEMNAJSTE PUNČKE, TRAMVAJU POZELENJE in GOSPE, KI NE BO ZGORELA. To so namreč trije naslovi, dramskih del sodobne dramatike v letošnjem repertoarju gledališča Tone Čufar. Četrto delo pa ima naslov PRVI DAN SVOBODE.

Delo je napisal poljski dramatik Leon Krušovski. Zanimiva psihološka drama pripoveduje o skupini ljudi, ki jih je družil skupen smisel boja in vojne, nenadoma pa ta smisel, ob dejstvu, da je vojne konec in da so dočakali svobodo, preneha. Zdaj se šele ti ljudje odkrito pokažejo v pravi luči, ko se razkrijejo njihovi nadaljnji nameni in načrti, in seveda tudi njih nemoč in strah pred bodočnostjo. Zanimiva psihološka drama, ki je obenem tudi obsodba nesmisla vojne in

Padalke in padalci, srečno in na svidenje!

Zadonele so fanfare, potem pa je godba zaigrala še državno himno. Bilo pa je vse drugače, kot v nedeljo pred štirinajstimi dnevi. Takrat se je 10. svetovno padalsko prvenstvo šele začelo, tekmovalci in gledalci so šele prihajali, sedaj pa so odhajali in za njimi je ostala le pohojena trava, zmečkani plastični kozarci in odvrženi ovitki. Slovo je bilo težko pa čeprav se sliši le kot fraza.

Pisana množica tekmovalcev med šotori, v areni in v zraku, zven letalskih motorjev, vse to je vzbujalo občutek dinamike, življenja. Zdaj pa so vsi odšli in ostane nam le še obračun.

Med samo prireditvijo je bilo vreme precej muhasto, pokazalo je vse svoje obraze od neviht, oblačnosti pa do briljantne jasnine z vetrom, ki je povzročil precej nevšečnosti in dajal osnovo za ugovore sodniškemu zboru. Zadnje dni pa je zapadel na Stolu celo prvi sneg. Organizatorji so se pošteno potrudili, da so izrabili vse lepe dneve za tekmovanja, sodniki pa so imeli veliko dela z reševanjem raznih nepričakovanih zapletov, do česar na SPP vedno pride. Ocenjevanje je zlasti težko v disciplini skokov z 2000 m, pri katerih padalci izvajajo akrobacije. To ocenjevanje je podobno ocenjevanju pri orod-

ni telovadbi, ali pri skokih na smučarskih velikankah ali pa pri umetnem drsanju, poleg tega pa je važen tudi čas. Sodniki opazujejo skoke z daljnogledi, padalci pa imajo vsi enake obleke, vrstni red žrebajo šele v letalu, da ne bi prišlo do izkoriščanja prednosti. Treba je zelo paziti, da se ne zameša vrstni red in zato je bilo v tej disciplini največ ugovorov, ki pa so jih z razumevanjem rešili. Zdravniška služba pa je bila vse dni brez dela. Torej bistvene strani so potekale čisto v redu.

Naši tekmovalci so šli v boj z majhnimi nadami. Že nekaj let padalski šport v naši domovini ni dosegel nobenih

vidnih uspehov. Ko pa so se lani v Portorožu izkazali mladi tekmovalci, so se organizatorji zavedali, da morajo nekaj napraviti. Strog izbor in pametne sistematične priprave so nam prinesle dve kolajni, srebrno in bronasto. Če pa zadnji trenutek ne bi sreča obrnila hrbet Pesjaku, bi imeli še zlato in svetovnega prvaka.

Pa vseeno nismo razočarani, dosegli smo vsa tista neizrečena pričakovanja. Velike nade smo imeli v Jeseničanu Stefanu Pesjaku. Po veliki smoli, se je odlično odrezal in največ doprinesel k srebrni kolajni v skupinskih skokih na cilj. Fant je talentiran, kali se kot pravo jeklo in o njem bomo še slišali. Dimič, član naše ekipe je bil v skokih na cilj tretji, dobil je bronasto kolajno, kar je lep, izreden uspeh. V figurativnih skokih pa bomo morali še trdo delati. Kar pa je najvažnejše — prišli smo tako visoko, da bo čez dve leti svetovna elita morala računati z nami.

Obe nedelji so bila na sporedu tekmovanja z atraktivnimi skoki in obakrat so zmagali sovjetski tekmovalci. Izkazali so se tudi Italijani, ki so z zaprtimi padali preleteli neverjetne razdalje, pa Švicarji, ki so si na hrbet privezali motorčke s propelerji. Fantje nameravajo na tak način preleteti Alpe! Od muh pa niso bili tudi naši, ki so z najnovejšimi, doma izdelanimi padali mehčali gledalcem kolena, saj so jih

Naselje šotorov za padalce

odpirali tik nad zemljo.

Ameriški »Exhibition Team« ni mogel priti do pravega izraza, ker so vseskozi nagajali oblaki. Največ so zbrali le pet, šest padalcev v prostem padu. Vendar so najbolj rutinirani, imajo pa tudi na kupe denarja, saj so prišli v Evropo za nagrado na nekem lokalnem tekmovanju.

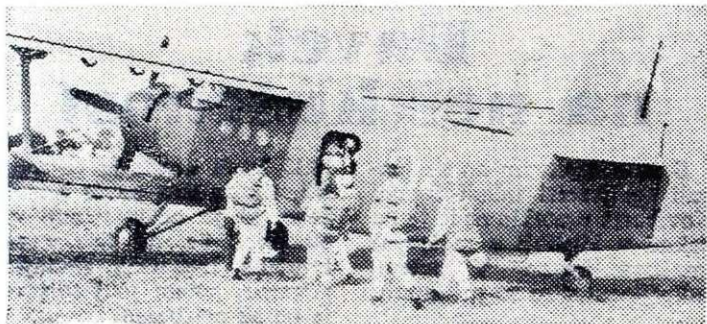
Pozornost so vzbujala tudi ameriška padala, s katerimi je mogoče jadрати kot z jadralnim letalom.

Med najbolj simpatičnimi fanti so bili Japonci, pa čeprav niso dosegli kakšnih posebnih uspehov. Skakali so z našimi padali, ravno tako kot naši padalci. Ta padala so se odlično izkazala, tako tekmovalna kot desantna vojaška. Poslednja imajo po-

sebnost, da se lahko odpirajo tik nad zemljo z veliko sigurnostjo. Tako sovražniku onemogočajo točno merjenje.

Tekmovalci so bili z bivanjem na Bledu po hotelih zelo zadovoljni, prav tako pa jih je navdušila lepa okolica, ki so jo videli iz zraka. Avstralci in Novozelandci so se čudili nad ostrim podnebjem. Razložili smo jim, da je to že jesen v Alpah. Rekli so, da vreme nič ne de, ko je pa ostalo v najlepšem redu. 10. svetovno padalsko prvenstvo v Lescah ni bilo tako, da bi se merilo v samih presežkih. Bilo pa je prav uspešno, posebno za naše, ki so si utrli pot med najboljše. V napredku tega športa je bil narejen velik korak naprej.

J. Jekler

Junaki višav vstopajo v letalo

v gledališču v sezoni 1970-71

nasilja sploh, je prav gotovo vredna več pozornosti kot pa jo obeta njen kar malce suhoparen in aktivističen naslov PRVI DAN SVOBODE. In ob tem naslovu tudi ne pozabimo, da so Poljaki nedoklirjivi mojstri prikazovanja vojnih zgodb. Žal, poljsko dramatiklo premalo poznamo, zato pa so nas toliko bolj lahko prepričali o tem poljski filmi in televizijske igre.

Avstralska dramatika nam je popolnoma neznana, če izvajamo igró Roya Lawlerja POLETJE SEDEMNAJSTE PUNČKE. Igró nekako stejejo v vrst ljudske igre, čeprav je preje sicer lahkotna toda vendarle psihološka igra. Trije fantje se vsako leto vrnejo iz sezonskega drvarskega dela k natakari Olivi in eden izmed njih ji vsakokrat prinese porcelanasto punčko. Sedemnajst jih je že, toda Olive fantovo snubitev zavrne, pa tudi druga dva fanta doživita drugačno usodo, kot pa sta pričakovala. Nekoliko svojsko delo, ki pa je zaradi zanimivih in posrečenih značajev in zgodb glavnih junakov vredno odrsko delo.

Ameriškega dramatika Tennesseeja Williamsa poznamo iz našega odra po zadnji letošnji premieri »Piknik«. V vrsto njegovih uspešnih dram šteje prav gotovo tudi TRAMVAJ POŽELENJA. Pretresljiva psihološka drama iz življenja majhnih ameriških ljudi je zaslovela zlasti z istoimenskim filmom z Marlonom Brandom in že pokojno Vivian Leight v glavnih vlogah. Z nekaj besedami je vsebino igre težko opisati, saj gre za občutljive odnose in reakcije med mladim ognjevitim fantom in že nekoliko ostarelim dekletom, ki bi se drug ob drugem rada izkopala iz nora stega sveta, ki ju obdaja. TRAMVAJ POŽELENJA je nedvomno za izvajalce in gledalce zelo zahtevno delo, je pa vsekakor lahko veliko odrsko doživetje.

In kot zadnje delo še poetična drama GOSPA NE BO ZGORELA angleškega dramatika Cristoforja Fryja. Fry je s svojo dramo izpovedal tragiko nenehne človekove usode, ki je razpeta med vredne smisle življenja, kot so lepota, smeh, razum in ljubezen, ter med nesmisle, kot so neumnost, nasilje, topost in fantično sovraštvo. To prasta-

ro resnico je Fry povezal v zgodbo vagabunda, ki si želi smrti in dekleta, ki jo obsodijo zaradi čarovništva na grmado. Zgodba se dogaja leta 1400 in je zaradi skoraj pravljične odmaknjenosti njena poetičnost in simbolika vsakemu razumljiva. GOSPA NE BO ZGORELA velja še danes za eno najboljših del ne samo sodobne angleške, temveč tudi svetovne dramatike sploh.

S tem smo bežno pregledali vseh dvanajst dramskih del, ki so v letošnjem okvirnem repertoarju gledališča »Tone Čufar«. Seveda ni še dokončno izdelan delovni program, zato danes ne moremo še ničesar reči o vrstnem redu uprizoritev in katero delo bo sploh prišlo na oder. Gledališče si seveda pridržuje pravico do dopolnitve in spremembe repertoarja, svoj delež k repertoarni podobi pa bodo dala tudi predvidena gostovanja poklicnih gledaliških hiš, ki so predvidena vsaj tri. In končno ostane še do kraja odprto tudi vprašanje same uprizoritve in kvalitete režiserskih in igralskih stvaritev, o čemer pa bi skušali pogovoriti se kaj več prihodnjic.

Ob reorganizaciji DPM na Javorniku

Pred 14 dnevi je bila v prostorih delavskega doma na Javorniku seja odbora DPM Javornik-Koroška Bela. Na seji so analizirali sedanje stanje na področju, ki ga obravnava ta organizacija in s tem v zvezi tudi perspektive za prihodnje obdobje. Prva in morda najbolj važna ugotovitev je bila, da društvo že dalj časa ne more izpeljati večjih akcij, ki bi bile namenjene predšolski in šolski mladini, ker občutno primanjkuje finančnih sredstev.

Po daljši razpravi so se odločili, da bodo poslali posebno pismo izvršnemu odboru krajevne skupnosti, občinski zvezi DPM na Jesenicah ter krajevnemu odboru SZDL na Javorniku. Odbor namreč predlaga reorganizacijo z namenom, da bi sedanje stanje izboljšali ter ob združevanju finančnih sredstev potrebnih za izpeljavo večjih akcij dosegli tudi boljše rezultate. Potrebna je tudi nova organizacijska oblika, ki si jo sedanji odbor DPM zamišlja na dva načina: pri izvršnem odboru krajevne skupnosti na Javorniku naj bi okrepili komisijo, ki se ukvarja s socialno problematiko ali pa formirali novo komisijo, ki bo izključno obravnavala probleme šolske in predšolske mladine. Druga možna varianta je, da bi pri krajevnem odboru SZDL ustanovili ustrezno komisijo s podobno nalogo. V vsakem primeru bo treba tesno sodelovati z vzgojno-varstveno ustanovo Cilke Zupančič ter osnovno šolo na Koroški Beli, po drugi strani pa z občinsko zvezo DPM ter družbenimi službami pri Sob in vsemi tistimi institucijami ter organizacijami, ki se ukvarjajo z mladimi. Seveda je treba računati tudi na pomoč organizacije ZM, ki bi

lahko na različne možne načine sodelovala in pomagala delu novoustanovljene komisije.

Taka rešitev je po mnenju odbora DPM edino možna, saj pri današnjih minimalnih sredstvih, s katerimi odbor razpolaga, društvo ne more izpeljati niti naloge ob praznovanju noveletne jelke, kaj šele, da bi pomagali predšolski in šolski mladini, ki je pomoči potrebna.

Odbor DPM ugotavlja, da je na terenu Javornik — Koroška Bela precej otrok, ki iz zdravstvenih razlogov potrebujejo pomoč družbe. Mišljenje so take oblike pomoči (letovanje v počitniških domovih), ki jih starši sami ne zmorejo. Akcije naj bi ob ustreznih finančnih sredstvih izpeljali ob sodelovanju zdravstvenih delavcev oziroma ustanov itd. Tu so še enodnevni izleti, razne prireditve, ki naj bi mladino pritegnile in jih ponekod organizacije DPM že nekaj let nazaj tudi uspešno organizirajo. Osnovna naloga pa bo, da novo ustanovljena komisija najprej zbere vse potrebne podatke o predšolski in šolski mladini, nato pa sestavi delovni načrt ter predračun sredstev, ki so nujna za izpeljavo posameznih akcij.

-- or

Košarka - Košarka - Košarka

XIX. KOLO REPUBLIŠKE KOŠARKARSKE LIGE

JESENICE : TRIGLAV 82:68 (33:30)

Kljub temu, da so naši košarkarji pričakovali srečanje s Triglavom s precejšnjo mero negotovosti in trene, se je na koncu izkazalo, da so Jeseničani trenutno boljši od Kranjčanov, ki bodo skoraj sigurno osvojili drugo mesto v republiki in s tem dobili možnost, da se na kvalifikacijah borijo za vstop v drugo zvezno ligo.

Tekma se je začela s slabo igro na obeh straneh, kar je vsekakor posledica nerazumevanja. Tudi v nadaljevanju smo gledali precej raztrgano igro, ki je le na trenutke prešla v dopadljivo igro. Naši so se sicer trudili, toda marsikatera akcija jim ni uspela tako, da so gostje držali korak z domačini. Edini, ki je v prvem delu igral zadovoljivo in boljše od drugih je bil Vauhnik, ki je s svojimi preciznimi skok-šuti bil najpreciznejši v našem moštvu.

Po vodstvu treh točk so naši na začetku drugega dela ustvarili še večjo razliko tako, da je izgledalo, da je Jeseničanom zmaga že zagotovljena. Toda ni bilo tako. Gostje, ki so v veteranu Rusu imeli najboljšega moža, so z nekaj hitrimi protinapadi zmanjšali razliko na le nekaj točk. V teh trenutkih je za naše kazalo zelo slabo, kajti Vauhniku se je »ustavilo« pa tudi drugi igralci kot na primer Buderla in Božič, sta igrala pod svojimi zmoglostmi. Na srečo je na prizorišče tedaj stopil Jeraj, ki sicer v prvem polčasu ni igral posebno dobro in je imel nekaj izredno slabih potez, toda v drugem polčasu se je vživel. S pogostimi prodori pod koš nasprotnika je bil v kritičnih trenutkih najzaslužnejši mož, da se je naše moštvo osvobodilo resnega pritiska Kranjčanov. Ko je kriza minila, so Jeseničani zaigrali veliko bolj precizno in iz minute v minuto povečevali razliko ter na koncu povsem zasluženoma zmagali s štirinajstimi koši razlike.

To soboto moštvo Jesenic gostuje v Mariboru, kjer bo odigralo prvenstveno srečanje z istoimensko ekipo.

Koše so dosegli: Šarić 25, Jeraj 20, Čampa 2, Božič 10, Vauhnik 16, Bunderle 9.

D. D.

LITJA : JESENICE 36:83 (19:48)

Na gostovanju v Litiji so članice Jesenic zanesljivo zmagale. Oster tempo, ki so ga diktirale že v začetku srečanja je razbil vrste nasprotnic in že v prvem polčasu je bilo srečanje odločeno. V drugem delu igre so sicer zaigrale naše nekoliko slabše, vendar pa zanesljivo.

Koše so dosegli: M. Vudrič 42, Bertoncelj 12, Ivnik 10, Koren 8, Vujatovič 7, Volarič 2.

JESENICE : A. S. VICENZA 82:39 (43:11)

Jeseniške košarkarice so uspešno prestale vstop v mednarodno areno. V goste so sprejele mladinske državne prvakinja — italijansko ekipo Vicenze. Vendar pa so naše tekmo začele v velikem stilu. Z izredno požrtvovalnostjo v obrambi in pa z učinkovito igro v napadu so popolnoma razbile vrste gostij. Pridno so polnile koš gostij in že rezultat v polčasu nam je zagotavljal popoln uspeh. Gostje so v drugem polčasu zaigrale boljše in omilile visoko razliko, vendar pa so tudi v tem delu bile boljše domačinke. Za domače lahko zapišemo, da so zaigrale izredno, morda najboljše v letošnji sezoni, gostjam pa očitno ni šlo in rezultat ne pove njihove vrednosti. Vendar pa je igro naših zelo pohvalil tudi trener italijanske ekipe, ki je znani bivši trener beograjske Crvene zvezde, ekipe, ki je pod njegovim vodstvom osvojila petnajst naslovov državnih prvakinj.

V tej tekmi se je odlikovala celotna ekipa, izredne pa so bile Jolanda Bertoncelj, Meta Koren in Marija Vujatovič.

Koše so dosegli: Bertoncelj

28, M. Vudrič 24, Ivnik 10, Volarič 6, Benedičič 6, Koren 4, Vujatovič 2, A. Vudrič 2.

B. F.

JESENICE : ČRNUČ 77:65

V lepem sončnem vremenu je v nedeljo 20. septembra na Jesenicah gostovalo v okviru SKL — mladinci, zelo dobro moštvo Črnuč. Vse do nedeljske tekme je bilo moštvo na odličnem tretjem mestu.

Naši košarkarji so imeli pred nasprotnikom precej spoštovanja. To se je poznalo tudi v prvem polčasu, katerega so gostje odločili v svojo korist, pa čeprav naši niso igrali slabo.

Takoj na začetku drugega dela pa so domači igralci prevzeli igro v svoje roke in odlične goste premagali z visokim rezultatom.

V našem moštvu je treba pohvaliti vse igralce razen Hudnika, ki bi si končno že lahko zapomnil, da v sedanjih generacijah jeseniških košarkarjev ni zvezd, ki bi si lahko dovoljevale take stvari kot on (igral je skrajno neborbeno, ni upošteval navodil trenerja, na kraju pa je še predčasno zapustil klop za rezervne igralce). Torej skrajno neodgovorno!

Koše so dosegli: Pirih 23, Noč 19, Muhazemović 12, Lozar 9, Razinger 4, Ravnik 3 in Hudnik 2.

Br

Jesenice : Alples Železniki 5 : 1 (2 : 0)

V nedeljo so v četrtem kolu Gorenjske nogometne lige gostovali na Jesenicah nogometaši Alplesa, ki so bili doslej še neporaženi in so med drugim premagali tudi Lesce v Lescah s 3:1.

Jeseničani so nastopili brez Hozdiča in Noča, vendar so prikazali zelo lepo igro. Čeprav je bila v začetku prisotna tudi bojazen pred Železnikarji, so naši igrali vse boljše in so do polčasa dosegli dva lepa gola. Domačini so napadali predvsem po krilih, obramba pa je delovala precej sigurno in je številne napade gostov dobro odbijala.

V drugem polčasu pa so Jeseničani vse bolj prevzemali igro v svoje roke in gostujoča obramba je imela polne roke dela. Domači so streljali z vseh pozicij in za take akcije večkrat poželi aplavze številnega občinstva. Tako igra jim je prinesla še tri zadetke in so podjetne goste

porazili z razliko, ki tudi kaže razmerje moči na terenu.

V 10. minuti je prišlo do incidenta, ko je desni branilec gostov že presegl mejo s prekrški nad Karahodžičem. Jakšiču — strelcu drugega gola — so popustili živci in je bil zaradi udarjanja nasprotnika izključen.

Naši so igrali v postavi: Kunšič, Ljušič, Kosovič, Čavševič, Kupljenik, Kralj, Zrnič (Jakšič), Subić, Smagin, Kačar, Karahodžič.

Gole so dosegli: Kačar v 22. in 47. minuti, Kralj v 60. (11 m) in 76. ter Jakšič v 34. minuti.

V predtekmi so najprej mladinci Jesenic izgubili s Triglavom 0:2, nato pa so igrali pionirji z Alplesom 0:0. V soboto pa so pionirji izgubili doma s Kranjem A z 1:4. V nedeljo člani gostujejo v Trbojah, ki so precej nevarni nasprotnik.

J. K.

Davek na neizkušnost

S tem dejstvom so se morali sprijazniti mladi igralci Kovinarja preteklo nedeljo na tekmi v Mislinji z moštvom enakega imena. V petem, odločilnem nizu so pri stanju

13:13 imeli servis in ga zgrešili, tik za tem pa še branili žogo, ki je odšla v aut. Če omenimo še, da jim v zaključnih trenutkih zmanjka poguma, potem je jasno, da je poraz neizbežen.

Zelo zanimiv je bil tudi drugi niz, v katerem je bil rezultat več čas zelo tesen, v finišu pa so ga gostje vendarle odločili v svojo korist. V prvem in tretjem nizu so prepričljivo zmagali domači, v četrtem pa gostje.

Vsekakor drži, da je z minimalnim porazom na tujem igrišču proti neposrednim kandidatom za izpad plan dosežen. Treba pa bo vsem ostalim, tudi kandidatom za prvo mesto izpuliti kakšen niz.

Moštvo je odšlo na pot brez treh igralcev prve šesterke. Bogataj je namreč poškodovan, Mežek je zbolel, Bregant pa je bil zadržan zaradi študija.

V boju za boljši položaj na lestvici pa bodo žal odločale tudi druge stvari. Ena od teh so poizkusi za preložitve tekme. Čeprav v propozicijah jasno piše, kaj more biti razlog za preložitve in koliko časa pred tekmo je treba vložiti prošnjo za to (14 dni) je naše društvo samo ta teden prejelo dve neutemeljeni in zamujeni vlogi.

Druga stvar, ki bo odločala, pa je vprašanje sodnikov. Problem je v tako imenovanih »domačih« sodnikih, to je tistih, ki po liniji najmanjšega odpora sodijo v korist domačinov. Tak primer je bil delno to nedeljo v Mislinji.

T. Š.

Odbojka

START V ZVEZNI LIGI

V nedeljo si bomo lahko ogledali prvo tekmo nove sezone v II. zvezni odbojgarski ligi — zahod. Poleg Jeseničanov bodo v tej ligi nastopili še Modriča, Brčko, Partizan Sarajevo (iz Bosne), Metalac Zagreb, Metalac Sisak, Kaštel, Vukovar (iz Hrvatske) in še dve slovenski ekipi: Maribor in Fužinar iz Raven.

Trener Krevsel ima na voljo v glavnem iste igralce kot so nastopili v pretekli sezoni. Igrali bodo: Arh, Bergelj, Božič, Končnik, Kravanja, Pogačar, Potočnik, Pristov, Rösler in Strnad. Manjkata pa Kavčič, ki je že v JLA, Divjak pa bo odšel to nedeljo.

Moštvo je redno treniralo in upajo, da se bodo obdržali v ligi, iz katere bodo letos izpadla kar štiri moštva. Pogrešajo pa pred začetkom lige tekem z močnejšimi nasprotniki. Ker je klubska blagajna prazna, niso mogli povabiti na Jesenice nobenega od renomiranih nasprotnikov. Zato tudi niso mogli povabiti večkratnega državnega prvaka Mladosti iz Zagreba, ki je že gostoval na Jesenicah. Prav zaradi pomanjkanja močnejših tekem se trener Krevsel boji, da bo igralcem

v kritičnih situacijah zmanjkalo izkušenj, ki si jih lahko pridobijo le na takih srečanjih. Fizično in tehnično pa so igralci dobro pripravljeni, njihov sistem igre pa je moden in tudi uspešen. Ekipa je zelo kompaktna, igralci so dobro motivirani za borbo in to so njihova glavna orožja.

Pravo stanje pa se bo pokazalo že na prvi tekmi, ki bo v nedeljo ob 10. uri. Prvi nasprotnik Jeseničanov bo močno moštvo Modriče, ki je lani zasedlo drugo mesto.

Z.

ZMAGA BOLJSIH

V drugi tekmi slovenske odbojgarske lige so jeseniške igralke v srečanju s Fužinarjem na Ravnah doživele poraz s 3:1 (15:12, 14:16, 15:7, 15:13).

Vseeno pa bi Drakslerjeva, Čehajičeva, Felčeva, Filipajeva, Krušičeva, Mahničeva, Nemčeva in Trančarjeva lahko dobile več kakor en sam niz.

Usoden zanje je bil prvi niz, ki je dal pečat celotni tekmi. Domačinke so povedle že z 9:0, ko so se Jeseničanke šele ovedle. Ravenčanke so jih tako pregazile samo zaradi svojih močnih servisov,

saj se je do tega rezultata igra komajda razvila.

V drugem nizu, so gostje prešle na senčno stran igrišča in takoj povedle. Niti enkrat niso izpustile vodstva iz rok in vodile že s 14:9, rezultat pa je bil na koncu 16:14 v njihovo dobro.

V tretjem nizu so bile domačinke spet odločno boljše, v četrtem nizu pa je menjava igrišč spet prinesla spremembo. Jeseničanke so ves čas vodile do rezultata 10:7, potem pa so dovolile, da so jih nasprotnice dohitele in po mnogokratnih menjavah servisa so domačinke vendarle zmagale.

Kljub porazu so Jeseničanke zaigrale lepo odbojko, škoda le, da so bile v odločilnih trenutkih premalo zbrane. To pa je tudi davek za to, da pred začetkom lige niso imele zaradi pomanjkanja denarja nobene prijateljske tekme. Na tekmi s Fužinarjem pa se je s svojo borbenostjo in veliko gibljivostjo še posebej izkazala Čehajičeva, pa tudi ostale so igrale dobro, le Filipajeva ni pokazala tistega kar zna. V prihodnji tekmi se bodo Jeseničanke doma pomerile z Ljubljano.

Z.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

26. in 27. septembra amer. barvni film **MATT HELM UREJA RACUNE**, v režiji Phil Karlson, v glavni vlogi Dean Martin, ob 17. in 19. uri

27. septembra sov. CS barvni film **DEKLICA NA ŽOGI**, v režiji Sergilija Ikomarovski, v glavni vlogi Denis Korabjon, ob 15. uri

28. septembra nem. barvni film **SKRIVNOST BELE NUNE**, v režiji Cyril Frankel, v glavni vlogi Stewart Granger, ob 17. in 19. uri

29. in 30. septembra amer. barvni film **Z MOJO ŽENO PA NE**, v režiji Norman Panama, v glavni vlogi Tony Curtis, ob 17. in 19. uri

1. oktobra angl.-italij. CS barvni film **VRNITEV IVANHOA**, v režiji Anton Amerigo, v glavni vlogi Clyde Rogers, ob 17. in 19. uri

2. oktobra amer. barvni film **CHABASKO**, v režiji Allen H. Miner, v glavni vlogi Richard Egan, ob 17. in 19. uri

3. oktobra franc. CS barvni film **ARIZONA COLD, MAŠEVALEC**, v režiji Michele Lupo, v glavni vlogi Giuliano Gemma, ob 17. in 19. uri

Kino PLAVZ

26. in 27. septembra amer. barvni film **Z MOJO ŽENO PA NE** ob 18. in 20. uri

27. septembra sov. barvni film **DEKLICA NA ŽOGI** ob 10. uri

28. in 29. septembra amer. barvni film **MATT HELM UREJA RACUNE** ob 18. in 20. uri

30. septembra angl.-italij. CS barvni film **VRNITEV IVANHOA** ob 18. in 20. uri

30. septembra angl.-italij. barvni film **BOLJE VDOVA KOT ...** ob 18. in 20. uri

3. oktobra italij. barvni film **DEKLE S PIŠTOLO** ob 18. in 20. uri

Kino DOVJE

26. septembra amer. barvni film **DETEKTIV**

27. septembra amer. CS barvni film **DAN RAZBESNELE PISTOLE**

1. oktobra amer. barvni film **MATT HELM UREJA RACUNE**

3. oktobra amer.-italij. barvni film **BOLJE VDOVA KOT ...**

Kino KRANJSKA GORA

26. septembra franc.-angl. CS barvni film **MAYERLING**

27. septembra amer.-italij. barvni film **BOLJE VDOVA KOT ...**

1. oktobra amer. barvni film **Z MOJO ŽENO PA NE**

3. oktobra amer. barvni film **MATT HELM UREJA RACUNE**

Kino DELAVSKI DOM

26. septembra sov. barvni film **DEKLICA NA ŽOGI** ob 17. uri

26. septembra amer. CS barvni film **DAN RAZBESNELE PISTOLE** ob 19. uri

27. septembra nem. barvni film **SKRIVNOST BELE NUNE** ob 17. uri

27. septembra franc.-angl. CS barvni film **MAYERLING** ob 19. uri

30. septembra amer.-italij. barvni film **BOLJE VDOVA KOT ...**

3. oktobra franc. barvni film **PREPOVEDANI VULKANI** ob 17. uri

3. oktobra amer. barvni film **Z MOJO ŽENO PA NE**, ob 19. uri

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega draga moža, očeta, sina, brata in strica

FERDINANDA DEJAKA

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so nam ob teh težkih dneh stali ob strani.

Prav posebna hvala sosedom Boldežarju, Ravnikarjevi, Mikolovi in Mencingerjevi za njihovo nesebično pomoč in požrtvovalnost ter sostanovalcem za venec.

Zahvaljujemo se kolektivu martinarne za vence, inž. Čopu za poslovilne besede pri odprtem grobu in pevcem ter godbi za žalostinke.

Zahvalo izrekamo tudi voznikom osebnih avtomobilov in vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Se enkrat vsem hvala.

Žalujoči: žena Metka, sin Ferdo, mama, bratje, sestra in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in prababice

MARIJE KLEMENC

izrekamo iskreno zahvalo vsem, ki so se poslovili od nje, poklonili cvetje ter nam izrekli sožalje.

Posebna zahvala sosedoma Klinarju in Šivicu za poklonjeno venca.

Za dolgotrajno zdravljenje na domu iskrena hvala dr. Sajevcu.

Najlepša hvala govornikom ter pevcem in vsem voznikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo ter vsem ostalim, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: sinova in hčerki z družinami ter ostalo sorodstvo.

Na osnovi čl. 28 pravilnika o delovnih razmerjih železarne Jesenice dajemo naslednjo

O B J A V O

za prosto delovno mesto v valjarni debele pločevine:

I. asistent, U-5, 1 oseba

POGOJI:

Za zasedbo navedenega delovnega mesta se zahteva visokošolska izobrazba metalurške stroke in 3 leta prakse v obratih črne metalurgije ali I. stopnja metalurške fakultete s 5 letno prakso.

Pismene prijave z osnovnimi podatki sprejema kadrovskega sektorja do 5. 10. 1970.

Na podlagi 10. člena temeljnega zakona o izmeritvi zemljišč in zemljiškem katastru (Uradni list SFRJ, št. 15/65) se objavlja

RAZGLAS

o razgrnitvi podatkov izmeritve Kranjske gore in Loga

1.

Razgrnejo se geodetsko-katastrski podatki izmeritve dela k.o. Kranjska gora za območje Kranjska gora in Loga.

2.

Razgrnitev podatkov bo v sejni sobi krajevnega urada v Kranjski gori s pričetkom v ponedeljek, dne 28. 9. 1970 ob 16. uri, in sicer

— ob ponedeljkih, torkih, četrtkih in petkih od 16. do 20. ure,

— ob sobotah od 8. do 12. ure.

Izmeritveni podatki bodo razgrnjeni do 15. 10. 1970.

3.

Zoper podatke o izmeritvi in klasifikaciji lahko pri-
zadeti ugovarjajo v 8 dneh od dneva sporočitve pri razgrnitveni komisiji.

Skupščina občine Jesenice
Katastrski urad

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem svojim sodelavkam, sodelavcem linije rezanja in vodilnemu kadru HOP za dragoceno, nepozabna darila in jim želim v bodočnosti veliko delovnih uspehov.

Lado Šmid

ZAHVALA

Podpisani se iskreno zahvaljujem sindikalnemu odboru martinarne za denarno pomoč, ki sem jo bil zelo vesel v času moje bolezni. Pomoč sindikalnega odbora martinarne mi je bila v veliko pomoč.

Sarić Fehim

Dobra preizkušnja mladih

V soboto 19. septembra je bilo na jeseniškem kopališču tekmovalce učencev osnovnih šol občine Jesenice v plavanju. Okoli 200 pionirjev in pionirk osnovnih šol Prežihov Voranc, Tone Čufar, Koroška Bela in Kranjska gora se je s pravim športnim duhom pomerilo v disciplinah 50 m. prsno, 50 m. prosto in v štafeti 4 x 50 m. prosto.

Organizacija tekmovanja, ki jo je prevzel plavalni klub Jesenice je bila dobra. Da je tekmovalce uspelo je k temu pripomoglo tudi zelo lepo, toplo vreme in voda, ki je imela 26°C.

Tekmovalci so bili razdeljeni po spolu in letih v štiri skupine — starejši in mlajši pionirji, starejše in mlajše pionirke. Najboljši trije iz vsake skupine so prejeli diplome in praktična darila. Najuspešnejša šola pa je prejela prehodni pokal, ki ga je darovala občinska zveza za telesno kulturo.

Prva mesta so v večini primerov osvojili člani plavalnega kluba: Bojan Ravnikar, Simona Leskovar, Zvone Šuvak, Vanda Vrdoljak, Igor Čučnik, Simona Zupan itd. Prehodni pokal pa je s prejšnjim naskokom osvojila

osnovna šola Prežihov Voranc.

Rezultati:

50 m prsno — starejši pionirji: 1. Bojan Ravnikar (P. V.) 0:42,0, 2. Dušan Juko (K. G.) 0:43,8, 3. Dušan Florjančič (P. V.) 0:46,4.

50 m prsno — starejše pionirke: 1. Simona Leskovar (T. Č.) 0:48,8, 2. Darja Gregorič (P. V.) 0:49,6, 3. Mirjana Bratanič (T. Č.) 0:50,9.

50 m prsno mlajši pionirji: 1. Zvone Šuvak (T. Č.) 0:46,2, 2. Igor Čučnik (T. Č.) 0:51,6, 3. Sašo Vrdoljak (P. V.) 0:58,0.

50 m prsno — mlajše pionirke: 1. Vanda Vrdoljak (P. V.) 0:53,7, 2. Simona Zupan (P. V.) 0:54,5, 3. Milena Bunjevica (T. Č.) 0:57,6.

50 m prosto — starejše pionirke: 1. Valerija Jeršin (T. Č.) 0:53,8, 2. Irena Suštar (P. V.) 1:06,0, 3. Jožica Sitnikov (P. V.) 1:06,6.

50 m prosto — starejši pionirji: 1. Vasja Hribar (P. V.) 0:35,3, 2. Janez Kržišnik (K. B.) 0:36,0, 3. Sašo Čučuk (P. V.) 0:37,0.

50 m prosto — mlajši pionirji: 1. Igor Čučnik (T. Č.) 0:38,4, 2. Dušan Boltežar (T. Č.) 0:42,0, 3. Zvone Čuvak (T. Č.) 0:44,0.

50 m prosto — mlajše pionirke: 1. Simona Zupan (P. V.) 0:42,4, 2. Milena Bunjevica (T. Č.) 0:57, 3. Alenka Pribošič (P. V.) 1:06,0.

štafete 4 x 50 m prosto: moški: 1. Prežihov Voranc, 2:35,4, 2. Tone Čufar 2:50,0, 3. Koroška Bela 3:16,2.

ženske: 1. Prežihov Voranc 3:26,6, 2. Tone Čufar 3:34,8, 3. Koroška Bela 3:48,8.

Ekipna uvrstitev: moški: 1. Prežihov Voranc, 2. Tone Čufar, 3. Kranjska gora, 4. Koroška Bela.

ženske: 1. Prežihov Voranc, 2. Tone Čufar, 3. Koroška Bela, 4. Kranjska gora.

Skupno: 1. Prežihov Voranc, 2. Tone Čufar, 3. Kranjska gora, 4. Koroška Bela.

Tekmovalce je pokazalo, da je v jeseniški občini med mladimi veliko zanimanje za plavalni šport. Čeprav so v večini boljša mesta zasedli člani plavalnega kluba, tudi ostali rezultati kažejo, da je

pri nas veliko mladih talentov, ki bi lahko pod strokovnim nadzorstvom trenerjev plavalnega kluba Jesenice dosegli lepe uspehe v občinskem, slovenskem ali celo v državnem merilu. Bera

J U D O

V Celju so bile v soboto kvalifikacije za vstop v I. republiško ligo. Za višji razred so se potegovale ekipe »Merkur«, Idrija »Ivo Reya« Celje, Partizan Murska Sobota in Partizan Jesenice. Vse ekipe so nastopile v najboljših postavah, Celjani so celo reaktivirali stare tekmovalce. Vsaka boljša razmestitev tekmovalcev znotraj ekipe je lahko odločilno vplivala na rezultat.

Tega smo se tudi mi zavedali in taktično tako sestavili ekipo, da so vse breme tekmovanja nosile lažje kategorije, kjer smo razmeroma močni. S tem smo si želeli zagotoviti prednost že v prvih borbah, obenem pa psihično razbremenitev za tekmovalce v težjih kategorijah. Naši fantje so se dobro borili. Najbolji je bil Ražman, ki je z odlično tehniko premagal

Hošaja (Murska Sobota). Bečirovič se je dobro boril, imel pa je neugodna partnerja in smolo pri sodnikih. Morič, Krajčelj in Herman še niso v polni formi, še vedno se jim pozna daljša odsotnost. Kučina je imel nalogo zmagati, zato se je boril v srednji kategoriji, dočim je moral lahko kajdiž izvesti neodločeno v poltežki oziroma težki kategoriji. Dvoršaku nova tehnika v levo vedno bolj uspeva in si je s tem izpopolnil vrzel v raznovrstnosti.

Rezultati:

Jesenice : Celje 40:15

Murska Sobota : Idrija 20:27

Jesenice : Murska Sobota 27:23

Idrija : Celje 10:35

Nova člana republiške lige sta tako postala Jesenice in Celje.

Pohod slovenskih železarjev na vrhu Triglava je letos presegel vsa pričakovanja organizatorjev — saj se je na njegovem temenu zbralo preteklo nedeljo kar 360 Gorenjcev, Štajercev in Korošcev. S tem smo »potolkli« lanskoletni rekord za 160. To pa ni malo!

Ko so se pred dnevi vse gore odele v nov snežni plašč, so organizatorji pohoda in gorski vodniki že malo dvomili v uspeh. Pa je zmagal optimizem. Toplo, sončno vreme je nato opravilo s pre zgodnjim snegom.

V soboto dopoldne so se v lepem, toplem vremenu pomikale dolge kolone železarjev in njihovih svojcev iz doline Vrat, Krme in Rudnega polja proti gorskim postojankam na pobočju Triglava. Mnogo jih je bilo med nami, ki so osvajali našega očaka prvič. Najmočnejša je bila seveda »domača« jeseniška skupina, ki je hodila zaradi zakasnitve avtobusov šele sredi dopoldneva iz Rudnega polja prek Jezerc okolj Tosca proti Vodnikovemu domu. Pot je zložna, razgledi vedno novi, edinstveni. Končno se je pokazal tudi mogočni Triglav — naš jutrišnji cilj. Ob Vodnikovem domu je bil daljši počitek, kjer je oskrbnica Angela poskrbela za lačne in žejne popotnike. Pevci — železarji so nam zapeli nekaj pesmi in nas še bolj razpoložili. Tu smo že preizkušali male radiooddajnike, katere smo imeli v vseh skupinah za primer potrebe in že dobili zvezo s Kredarico. Glavnina je sredi popoldneva nadaljevala pot na Planiko. Manjša skupina bolj utrjenih gornikov in del vodnikov je ostala v Vodnikovem domu, da s tem razbremenijo zmogljivosti ležišč v Planiki. Ker smo imeli dovolj časa, smo izkoristili preostanek dneva in zlezli še na bližnja Vernar in Tosc iz Bohinjskih vrat. Z Vernarja smo imeli odlično radio zvezo s Krmo, Kredarico in Planiko. Bili smo pomirjeni, saj so Štajerci iz Krme in Korošci iz doline Vrat prek Praga v spremstvu naših vodnikov vsi srečno pri-

speli na Kredarico in Staničev dom. Razpoloženje v vseh polno zasadenih postojankah je bilo odlično. Že ob deveti uri zvečer pa so se vsi železarji umirili.

V nedeljo, še pred svitanjem, se je že pomikala kolona 40 planincev in vodnikov iz oddaljenega Vodnikovega doma na Planiko, kjer so nas čakali ostali. Še razpored po navezah in ob 7. uri so že spešile dolge kolone iz Staničevega doma, Kredarice in Planike proti vrhu. Bolj izvežbani gorniki nenavezani, otroci, starejši in nevajeni udeleženci pa navezani — vsi pa pod skrbnim vodstvom gorskih vodnikov.

Kako lep pogled — ko so bile vse pristopne poti in grebeni polni ljudi, ki so bili usmerjeni le proti vrhu. Košek sladkorja, malo zdravilnih kapljic in nekaj bodrilnih besed pa je malodušje pri kakem udeležencu spet hitro izginilo.

Okrog devetih so bili vsi železarji zbrani na vrhu Triglava, ob Aljaževem stolpu. Vodniki so z vezmi pridno udri-

Dolge kolone so se v nedeljo z vseh strani vile proti vrhu naj višje gore v domovini

Majhno slovesnost je nato otvoril predsednik odbora za rekreacijo in življenjske pogoje tovariš Janez Kavčič. Za njim sta prav lepo in kar po domače govorila generalni direktor združenega podjetja Slovenske železarne tovariš Gregor Klančnik in predsednik Planinske zveze Slovenije tovariš Miha Potočnik. Oba

pričakovanju je vsa množica zelo hitro, brez zastojev sestopila nazaj na Kredarico, oziroma Planiko. Nato smo v manjših in večjih grupah sestopali prek Kalvarije, Konjskega sedla in Kurjice v dolino zelene Krme. Nekateri z lahkoto, drugi že malo utrujeni. In spet so vodniki pomagali vsem pomoči potreb-

nila, razpoloženje je spet poraslo. Na večer so se vračali prešerno razpoloženi železarji domov, kjer so s ponosom pripovedovali znancem in prijateljem: »Bili smo na Triglavu.«

In prav je, če omenim, da so se vsi udeleženci o vodnikih, ki so skrbeli za njihovo dobro počutje in varnost iz-

360 slovenskih železarjev na vrhu TRIGLAVA

hali po zadnjih plateh »prvopristopnikov«. Planinski krst! In če smo koga zgrešili — priznamo, da nam je zato resnično žal! Vodniki so razdelili vsem udeležencem tudi spominske značke — saj so jih zares zaslužili. Prvo priznanje! Vseposvodi si videl le nasmejane, srečne obraze. Ni kar tako, če se ti je uresničila dolgoletna želja, da si dosegel najvišji vrh naše domovine. Vpisna knjiga in posebni žig pa sta romala iz rok v roke.

sta poudarila uspeh in telesno vzgojni pomen množičnega pohoda železarjev, ki naj postane tradicionalen in še bolj množičen. Združeni v gospodarski dejavnosti bomo s pomočjo športno-rekreacijske aktivnosti z lahkoto premagovali vse napore in težave, ki nam jih nalaga naše trdo železarsko delo.

Pevci zbora »Jeklar« so lepo zapeli dve pesmi od katerih je Aljaževa »Oj, Triglav moj dom« prav gotovo segla v srca vsem navzočim. Proti

nim. Iz zatrepja doline pa je Stane vozil z džipom najbolj utrujene vse do Zasipske planine. Za zaključek pohoda so ob Kovinarski koči železarje pogostili še z jedačo in pijačo. Utrujenost je skoro izgi-

ražali samo pohvalno — saj so se vsi vrnili po osvojenem Triglavu domov brez najmanjše nezgode.

Drugo leto spet nasvidenje na vrhu Triglava!

Janez Krušič

Valjarna Bela - prvak za leto 1970

Za letošnje tekmovanje v malem nogometu je bilo prijavljenih 16 obratov. Tekmovanje je bilo končano v enem tednu, predvsem zato, ker so bile po tri tekme dnevno in tudi vreme je bilo prizanesljivo nogometašem.

Vse tekme so bile odigrane na betonski plošči hokejskega igrišča, kar ni najprimernejši kraj za rekreacijo. Dokončati je treba čimprej možno igrišče.

Tekmovanje je bilo v športnem pogledu na primerni višini. Poškodb skoraj ni bilo. Igre so bile zanimive in borbene — posebno so po borbosti lahko za zgled marsikateri ekipi športnega društva. Na vsaki tekmi je bilo precej glasnih navijačev, ki so zagrizeno bodrili svoje sodelavce. Zanimivost in kvaliteta tekem je rasla iz kola v kolo, posebno velja to še za polfinale in finale.

V polfinalu je transport po napeti tekmi izločil elektrotplotno energijo. Še ostrejša borba je bila med martinarno in valjarno Bela. Tehnično boljši igralci z Bele so imeli dosti dela z izredno borbena ekipo martinarne.

Finalna tekma med transportom in valjarno Bela je bila hitra in razburljiva. Začetno pobudo je imela Bela, medtem ko so igralci transporta vse pogosteje prihajali pred vrata nasprotnika. Čeprav je bilo precej močnih udarcev na oboje vrat, je rezultat ostal 0:0. Pri tem sta se izkazala oba vratarja.

Zmagovalca so določili kazenski strelji. Po izvajanih petih streljih je bilo še vedno neodločeno 4:4, v nadaljevanju pa so imeli več sreče nogometaši iz valjarne Bela in z rezultatom 8:7 osvojili letošnje medobratno prvenstvo.

Vrstni red ekip: 1. VALJARNA BELA, 2. TRANSPORT, 3. MARTINARNA, 4. ELEKTRO-TOPILOTNA ENERGIJA, 5. JAVORNIK I, 6. PLAVZ, 7. HVŽ, 8. STROJNE DELAVNICE, 9. UPRAVNE SLUŽBE, 10. ELEKTRODNI ODELEK, 11. ELEKTROJEKLARNA, 12. STROJNO VZDRŽEVANJE, 13. JEKLOVLEK, 14. STRUGARNA VALJEV, 15. VEN, 16. VALJARNA 2400.

ž.ž. Adi Mulej

Čeprav utrujeni pa vendar srečni in zadovoljni na vrhu